

ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘ. 1

Ἐκαστον τεύχος Δραχ. 1

1

ΑΠΡΙΛΙΟΥ

1921

“ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ,”

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΕΥΑΓ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 20. - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 30.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΔΟΛΛ. 6.

ΕΤΟΣ Α' - ΑΡΙΘ. Ι.
1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1921

ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΑΧ. 1
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: 44. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΦΟΙΝΙΣ

Πρὸ τετρακοσίων ἐξήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἀκριβῶς, μετὰ μίαν συνεχῆ χιλιετηρίδα ἐκπάγλου ἀκμῆς καὶ δυνάμεως καὶ δόξης, μίᾳ ἀπὸ τὰς μεγαλειωδεστέρας φάσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐκλείετο ἀποτόμως, συμπνιγομένη ἀπὸ τὴν πλήμυραν μιᾶς βαρβαρότητος, τῆς ὁποίας στυγνοτέραν οὐδεμίᾳ ἐσημείωσεν Ἱστορία. Τὸ ἐκπροσωποῦν τὸν πολιτισμὸν ἐκεῖνον μεγαλοπρεπῆς Βυζάντιον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῆς διδύμου ἀκτῆς τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος ἐπηξε καὶ ἤγειρε καὶ ἐκάλλυνεν ἡ τοῦ Μεγάλου Χριστιανοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου σοφὴ περι-

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

νοια ὡς πύλην καὶ κλεῖδα καὶ σύνδεσμον τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, τῶν πόλεων τοῦ κόσμου ἡ Ἑλληνὶς Βασιλίς, ἡ ὁποία ἦγωνε δύο μεγάλας Ἡπείρους καὶ τὰς δύο ἐμπορικωτέρας θαλάσσας, ἐπιπτεν ἀπελπισ καὶ ἀσθμαίνουσα ὑπὸ τὰ ἐπίμονα καὶ λυσσώδη πλήγματα τῆς τρομερᾶς τῶν Τούρκων ἐπιδρομῆς. Εἰς οὐδὲν ὠφέλησεν ἡ ἀπαρά-

μιλλος γεναιότης καὶ ὁ ἀφθαστος πατριωτισμὸς τοῦ θυμοειδοῦς βασιλέως τῆς. Ἡ Μοῖρα ἠθέλησεν ὥστε Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος νὰ ἦνε ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ τῆς βυζαντινῆς περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, καὶ ἡ βασιλικὴ ἀλουργίς του ἐκυλίσθη κάτω εἰς τοῦ κρατεροῦ ἀγῶνος τὸ ἀργαλέον πεδῖον, ἀπὸ τὸ βασιλικόν του αἷμα κατάστικτος. Καὶ ὅταν ἀκάθεκτος καὶ ἀγρία

εἰσώρμα διὰ τῆς Χρυσῆς Πύλης εἰς τὴν Πόλιν ἡ ἐρυθρὰ ἡμισέληνος, θρηνηδῶν ὁ δικέφαλος βυζαντινὸς αἰετὸς ἐτάννυε μὲ φρίκην τὰς πτέρυγας του καὶ αἵματοβαφῆς ἐξώρμα πρὸς ἄξενά μέρη.

Ποῖος μὲ ποῖον σθένος δύναται νὰ ἐκδιηγηθῆ ὅσα μετὰ ταῦτα ἐπηκολούθησαν; Μὲ ποῖα χρώματα εἶνε δυνατὸν νὰ παρασταθῆ ἡ καλύψασα τὸν πάμφωτον ἐκεῖ-

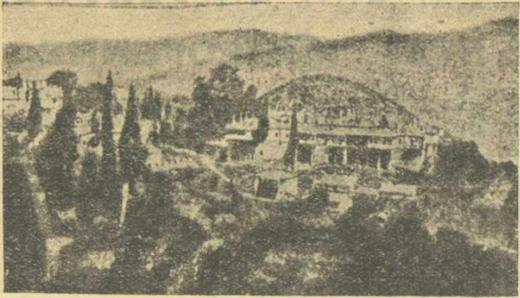
νον πολιτισμὸν μαύρη σκοτόμαινα τῆς ἰσλαμικῆς βαρβαρότητος; Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ἄλλοτε ὑπέκλυσε δοῦλον. Ξενικὸν σκῆπτρον ἐκυβέρνησε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλοτε, ὅταν αὕτη εἶχε μεταβληθῆ εἰς Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Τί ἦτο ὅμως ἡ δουλεία ἐκείνη συγκρινομένη πρὸς τὴν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων συστηματικὴν ἐξόντωσιν! Δεθεῖς ἀγρίως μὲ ἀλύσεις ὁ Ἑλληνισμὸς, μὲ

Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος

κλοιοὺς εἰς τὸν τράχηλον καὶ τὰς χεῖρας μὲ χειροπέδας, ὄλην τὴν εἰς αἷμα καὶ εἰς πνεῦμα ἰκμάδα του ἠσθάνετο ἀπομυζωμένην ἀπὸ τὸν συμπνίγοντα αὐτὸν βαρβαρικὸν ὄφιν, εἰς πτώμα δὲ μεταβληθεὶς καταπεπονημένον καὶ ἄτονον, ἐφαίνετο ἀφίνων καὶ τὴν τελευταίαν πνοὴν του εἰς τοὺς ὑπὸ τὸ βαρὺ τοῦ τυράννου πέλημα ἀπέλιπιδας σφαδασμούς. Δὲν εἶχε πλέον δυνάμεις ζωῆς καὶ δημιουργίας τὸ ποτὲ σφριγηλὸν ἑλληνικὸν πνεῦμα ἡ ἰσχὺς του, δεσμίᾳ, ἦτο πλέον μίᾳ ἀνάμνησις μελαγχολικῆ, ποτιζομένη μόνον ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας τὰ δάκρυα καὶ θρηνη-

δος τώρα της γλυκυτάτης ελευθερίας, της οποίας ήτο ο παθητικώτερος μύσσης και ο φανατικώτερος διδάσκα-

Η Αγία Λαύρα.

λος, την οποίαν από καταβολής της φυλής του ελάτρευσε και εξύμνησεν ως θεότητα, χωρίς κανέν δικαίωμα επί της τιμής του, της παρουσίας του, της θρησκείας και της ζωής του, υπέσκαπτε με τους οδυνηρούς ανασταγμούς του της ψυχής του τα βάθη και εγλύκαινε την δυστυχίαν του με τας τερπνάς αναμνήσεις του λαμπρού παρελθόντος και τας γλυκεράς ελπίδας ενός αισιωτέρου μέλλοντος, εις τὸ ὁποῖον τὸν προσήλωνε μία ἀκλόνητος μυστική πίστις.

Καὶ ἐνῶ οἱ φυγάδες τοῦ δούλου πλέον Βυζαντίου μετελαμπάδευον τὸ φῶς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος εἰς τὰς βαρβάρους χώρας τῆς Ἑσπερίας, οἱ δὲ Βαβυλώνιοι καὶ Πιλάται, οἱ Χρυσολοράδες καὶ Πλήθωνες, οἱ Γαζήδες, οἱ Λασκάρεις, οἱ Χαλκοκονδύλοι καὶ τόσοι ἄλλοι Ἕλλη-

Ο Παλαιὸν Πατρὸν Γερμανὸς εὐλογεῖ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας τῆ 2 Ἀπριλίου 1821.

νες σοφοὶ ἐμαθήτευον τοὺς Πετρούρχας καὶ Βορκακίους, ἴδρουν τοῦ νέου πολιτισμοῦ τὰς σχολὰς καὶ ἔδιδον πρὸς τὴν Ἀναγέννησιν ἰσχυρὰν ὄψιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεβλάστησεν ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς ἢ ἀπὸ τὴν μυστικὴν ἐκείνην πίστιν τρεφομένη ἐλπίς τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ εἰς ἀναβίωσιν τῆς παλαιᾶς του εὐκλείας τοῦ ἐθέρμαινε τὴν μόνην ἀδούλωτον ἀπομείναν καρδίαν του μετὸν ἄσβεστον πόθον τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ γλυκέος ὀνείρου του. Καὶ ὁ πόθος ἐκεῖνος δὲν ἦτο ὁ πόθος ἑνὸς παθητικοῦ καὶ μοιρολάτρου λαοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὰ ἀπηνῆ τῆς εἰμαρμένης πλήγματα ἀρκεῖται νὰ κλαίῃ μόνον τὴν παλαιὰν εὐκλείαν, ἐν ἀδρανεῖα τύπτων τὸ στήθος του καὶ τίλλων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Τοιοῦτον ἐξέλαβον οἱ ξένοι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καί, ὑπόδουλον, τὸ ἔταξαν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἑξαφανισθέντων ἀπὸ τὴν ἱστορι-

κὴν κοινίστραν ἐθνῶν. Οἱ Ἕλληνες ἐθεωρήθησαν ὡς ἄλλοι Χαλδαῖοι καὶ Βαβυλώνιοι, ἄλλοι Καρχηδόνιοι καὶ Φοῖνικες καὶ Ἀσσύριοι, ἐπιστεύθη δ' ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἑρειπίων τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν μόνον αἱ ἐπ' αὐτῶν φυόμεναι ἄκανθαὶ θὰ μαρτυρῶσιν εἰς τὰς κατόπιν γενεὰς ὅτι ἤκμασέ ποτε ἐκεῖ τὸ περίπυστον ἐκεῖνο «δαίμονιον πτολίεθρον». Ὁ πόθος ἐκεῖνος ἦτο πόθος δημιουργικός, διότι ρίζαν του εἶχε τὴν ἀκράδαντον πίστιν εἰς τὴν αἰωνιότητα τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸ ἀείζωον τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Πῶς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὸ πῦρ τοῦ ἀποκρύφου ἐκείνου πόθου ἐχώνευε τὸν σίδηρον τῶν τυραννικῶν ἀλύσεων καὶ ἐμεγάλωνεν εἰς παμφάγον πυρκαϊὰν τὴν θερμοργὸν ἑλληνικὴν πίστιν, γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν πικρὰν, ἀλλὰ καὶ μοναδικὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἐθνῶν ἱστορίαν τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. Ὀλόκληρος ἡ δούλη Ἑλλάς ἀπέβη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπέραντον μυστικῶν χαλκίων, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔτινοντο αἱ ψυχὰι τῶν Ἑλληνοπαίδων διὰ τῆς ἐθνικῆς διδασκαλίας, τὰ κρυφὰ δὲ σχολεῖα καὶ οἱ νάρθηκες τῶν ἐκκλησιῶν ἐχρησίμευον ὡς ἱεραὶ κολυμβήθραι, εἰς τὰς ὁποίας ἐβαπτίζοντο αἱ ἑλληνικαὶ γενεαὶ μετὰ τὰ νάματα τῆς ἑλληνικῆς σοφίας καὶ μετὰ τὴν ἐνεργὸν πίστιν εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς παμποθήτου ἐλευθερίας. Κάθε δάκρυ διαυλακῶνον τοῦ ἱερέως, τοῦ διδασκάλου καὶ τῆς γραίας μάμμης τὴν παρειὰν διὰ τὸ δούλειον ἡμᾶρ, κάθε στεναγμὸς καὶ κατάρα, κάθε ἄσμα καὶ νανούρισμα ἦτο καὶ μία δημιουργία ἐκδικήσεως διὰ τὴν χαμένην ἐλευθερίαν, ἐν ἰσχυρὸν σφυρηλάτημα τῆς πίστεως εἰς τὴν ἀσφαλῆ παλιγγενεσίαν. Καὶ τὴν πίστιν αὐτὴν ἐνίσχουν καὶ ἐκράτουν ἀκόμη περισσότερο τὰ ἀνεκδιήγητα τῶν τυράννων βασιανιστήρια, τὸ ἀπαίσιον παιδομάζωμα, αἱ φυλακίσεις, οἱ δαρμοὶ καὶ οἱ ἐξευτελισμοὶ τῶν ραγιάδων, οἱ ἀπαγχονισμοὶ, οἱ ἀποκεφαλισμοὶ καὶ οἱ πνιγμοὶ τῶν προκρίτων καὶ τῶν κληρικῶν. Δὲν ἔμεινε γῆ καὶ δὲν ἔμεινε θάλασσα, ἡ ὁποία νὰ μὴ κρύπτη μαρτυρικὰ ἑλληνικὰ κόκκαλα. Καὶ ἀπ' τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά) ἐκεῖνα, τὸ μῖσος τῆς ἑλληνικῆς ἐκ-

Ο Κεφαλῆς ὑψώνει τὴν σημαίαν ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Τριβιζάνδας.

Ο Λιόκος καλεῖ τοὺς Περισσομένους εἰς τὰ ὄπλα.

δικήσεως, τρεφόμενον ἀπὸ τὴν ἐμφύχωσιν τῶν Κοραϊδῶν, ἀπὸ τὰ θούρια τῶν Φεραίων, ἀπὸ τὸν θερμοργὸν πατριωτισμὸν τῶν φυλακῶν, ἀπὸ τὴν ἀγγόνην Γρηγορίου τοῦ Ε', ἀνεπήδησεν ἀκράτητον καὶ ἀνόπλιον τὸ γλυκερὸν τῆς ἐλευθερίας ὄραμα, τὸ ὁποῖον ἐνεσάρκωσεν εἰς πραγματικότητα ἢ ὑπὸ τοῦ Πατρῶν Γερμανοῦ ὑψωθείσα σημαία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ποῖος τώρα θὰ ψάλλῃ ἐπαξίως τὴν ἀπαράμιλλον ἐκείνην ἐποποιίαν τῆς ἑλληνικῆς τόλμης καὶ ἀνδρείας, τῆς ἀδαμάστου εἰς αὐτοθυσίαν ἐτοιμότητος, τὸ ἑπταετὲς ἐκεῖνο ἔκπαυλον θαῦμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀνεγεννᾶτο ἀπὸ τὴν τέφραν ὁ Ἑλληνικὸς Φοῖνιξ; Κατάπληκτα ἔμμενον τὰ ἔθνη πρὸς μεγαλοψυχίας ὁποία ἢ τῶν Σουλιωτῶν, πρὸ αὐτοθυσίας ὁποία ἢ τοῦ Σαμουήλ, πρὸ καταφρονήσεως τοῦ θανάτου ὡς ἢ τοῦ χοροῦ τοῦ Ζαλόγγου, πρὸ κατορθωμάτων ἀνηκούστων καὶ ἀπιστεύτων μᾶς δρακὸς ἀνισχύρων, ἀβοηθήτων καὶ ἐξησθενημένων ραγιάδων κατὰ μᾶς πανισχύρου καὶ δι' ὅλους τρομερᾶς αὐτοκρατορίας.

Ο Κολοκοτρώνης ὑπερασπίζεται τοὺς Μόλους καὶ τὴν Λέγναν.

Νίκη τοῦ Μανρομιχάλη εἰς Λακωνίαν περὶ Βέργαν.

Ἀπὸ κάθε σῶμα ἐξηντημένον μετὰ δουλείαν τόσον καταπονητικὴν καὶ τόσον πολυχρόνιον ὁ κόσμος μετὰ ἐκπλήκτους ὀφθαλμοὺς ἐβλεπε νὰ ἐκπηδᾷ καὶ ἀνὰ εἰς τιτάνειος γίγας μετὰ ψυχὴν λεοντόθυμον, ἕκαστος δ' Ἕλληνα πολεμιστῆς ἦτο εἰς τὸν κύκλον τῆς δράσεώς του καὶ εἰς Κανάρης, εἰς Μιαούλης, Κολοκοτρώνης καὶ Λιάκος, μετὰ τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχας τὰς ἀλύσεις τῆς δουλείας του θραύων καὶ μετὰ τὸ πῦρ τοῦ μένου του καυτηριάζων τὰς κεφαλὰς τῆς τουρκικῆς τυραννικῆς ὕδρας.

Καὶ ἐπετεύχθη τὸ θαῦμα. Διότι θαῦμα ἦτο δι' ὅλον τὸν κόσμον ἢ εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐλευθερίας ἀνάστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἡ ἑλληνικὴ ἀλκή δι' ἀνδραγαθιμάτων ὑπερφυῶν ἀπέσπασεν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τοὺς γαμψοὺς ὄνυχας τοῦ λυσσάντος τυράννου τὴν κλασικὴν ἑλληνικὴν γωνίαν τῆς δουλωθείσης Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν ἀπαραίτητον πυρῆνα καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὀρηκτήριον τῶν περαιτέρω ἀπελευθερωτικῶν ἐθνικῶν ἀγώνων.

Παρήλθον ἔκτοτε μέχρι σήμερον ἑκατὸν ἔτη. Κατὰ τὰ ἑκατὸν αὐτὰ ἔτη ὁ δούλος ἀκόμη Ἑλληνισμὸς εἶχε διαρκῶς καρφωμένα τὰ βλέμματά του πρὸς τὴν περὶ τὰς Ἀθήνας Μητέρα, καὶ ἡ ἐλευθερία πλέον Μήτηρ διεβίβαζε πρὸς τὰς ἀλυσσοδέτους θυγατέρας τῆς διὰ τῶν γαλανῶν κυμάτων τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν καὶ διὰ τῶν κυανολεύκων νεφῶν τῶν ἑλληνικῶν οὐρανῶν μυστικὰς ὑποσχέσεις, μυστικὰς, διὰ νὰ μὴ τὰς ἀκούῃ ὁ τυραννός των. Τί νὰ ἔλεγον ἄρα γὰρ τὰ δακρυσιμένα βλέμματα τῆς δούλης Ἑλλάδος, καὶ τί μυστικὰ νὰ ἐπιθύριζεν ἡ ἐλευθερία Ἑλλάς εἰς τὰ κύματα καὶ τὰ νέφη; Τὴν ἀλάλητον συνεννόσιν των μᾶς τὴν ἀπεκάλυπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ ἐθνικὴ ζωὴ, ἡ ὁποία καὶ εἰς τὸ δούλον Γένος καὶ εἰς τὸ ἐλεύθερον τμήμα του ἔδιδε σάρκα καὶ ὀστά εἰς τὴν ἱερὰν ἐκείνην Μεγάλην Ἰδέαν. Πόσοι τρανοὶ τῆς γῆς μᾶς εἰρωνεύοντο καὶ μᾶς ἐλεεινολόγουν ὡς οὐτοπιστὰς διὰ τὴν Ἰδέαν αὐτήν, ἡ ὁποία ἐγεφύρωνε μετὰ τοὺς πόνους τῆς τοῦ δούλου καὶ τοῦ ἐλευθέρου, καὶ πόσας ἀπογοητεύσεις ἢ ἐθνικὴ ψυχὴ ἐποτίσθη ὁσάκις ἐπεχείρει νὰ ἐνώσῃ τὰς χεῖράς των! Ἄγνωστον τὰ ἀπύθμενα βάθη τῆς ἑλληνικῆς ζωτικότητος, παραγνωρίζοντες τὸν ἀμύθητον πλοῦτον, τὸν ὁποῖον ἐγκρύπτουν τὰ στήθη τὰ ἑλληνικὰ, καὶ ἀνίδεοι τῆς ἀκαταλύτου πίστεως τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν αἰωνιότητα, τὴν ὁποίαν μετὰ ἀνεξίτηλα γράμματα πρὸς χιλιάδων ἐτῶν εἶχον χαράξει εἰς τῆς ἱστορίας τὰς δέλτους οἱ βαρβαρομάχοι Ἕλληνες τοῦ Μαραθῶνος, τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τῆς Σαλαμῖνος, καὶ ὅπως προσφάτως οἱ γίγαντες τοῦ 21, ἦσαν ἀνίκανοι νὰ προβλέψουν μίαν Ἑλλάδα ὄχι πλέον μετὰ Ἰονίους καὶ Θεσσαλίαν καὶ Ἠπειρον, ἀλλὰ καὶ μετὰ Κρήτην καὶ Μακεδονίαν καὶ Θράκην, μετὰ τὸ Αἰγαῖον κατακόσμητον ἀπὸ τὸ πλούσιον περιδέραιον τῶν ἀφνειῶν νήσων του, — μίαν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μὲν μέρους φρουροῦσαν μετὰ τοὺς ἀθανάτους εὐζάνους τῆς ἔξω ἀπὸ τὰς πύλας τῆς Πόλεως, ἀπὸ τοῦ ἄλλου δὲ βαδίζουσης μετὰ τὸ λεοντόθυμα παλληκάρια τῆς κατὰ τῆς Ἀγκύρας καὶ — σήμερον, αὐριον — θριαμβευτικῶς ἐξορμώσης διὰ τῶν

Θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Πελεμπᾶ.

Ο Ἀναγνωσταρᾶς νικᾷ τοὺς Τούρκους ἐν Βαλκείσῳ.

βοσκορείων κυμάτων κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, διὰ τὴν ἐναποθέσιν τὸ περιπαθὲς τοῦ Παρθενῶνος τῆς Ἀκροπόλεως φίλημα τῶν πέντε αἰώνων τοῦ χωρισμοῦ εἰς τὰς παρειὰς τῆς χριστιανικῆς Ἀκροπόλεως μας, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη ἰδικὴν μας πάλιν ἢ γλυκεῖά μας Θεοτόκος (μετ' χρόνους) καὶ (μετ' καιροῦς).

Ἀνδρέας Μεταξᾶς νικᾷ τοὺς Λαλιώτας.

Οἱ «καιροὶ» αὐτοὶ καὶ οἱ «χρόνοι» ἔρχονται, ἦλθαν. Καὶ πανηγυρίζοντες σήμερον τὴν ἐκατοστὴν ἐπετηρίδα τοῦ μεγάλου ἐκείνου κηρύγματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἕκθαμβοὶ δι' ὅσα εἰς τόσον ὀλίγον χρονικὸν διάστημα ἐκαλλίστευσε μέχρι τοῦδε ἡ ἔθνικὴ ζωὴ τοῦ ἐλευθέρου καὶ τοῦ δούλου ἑλληνισμοῦ, πλέομεν εἰς ὠκεανὸν χαρᾶς σφίγγοντες εἰς τὰς ἀγκάλας μας ἀπληθερωμένους τὰς περισσοτέρας τῶν θυγατέρων τῆς μεγάλης Μητρὸς μας, καὶ ψάλλομεν θούρια καὶ παιᾶ-

Κωνστ. Πετιμεζᾶς.

νας εἰς τὴν μεγαλοεργὸν ἔθνικὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία τὴν τέως πόθον καὶ ἐλπίδα Μεγάλῃν Ἰδέαν ἐνεσάρκωσεν εἰς χειροπτην πραγματικότητα, χάρις εἰς ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῶν μαχητῶν μας τῶν ὁποίων ἡ ἐπιδεικνυομένη αὐταπάρησις διακηρύττει εἰς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ὅτι «ἡ Ἑλλὰς προὐρίσται νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ».

Ὁ Μάρκος Βότσαρης φρονεῖται νικῶν ἐν Καρπενήσιω.

Καὶ ἡ «Ἐθνικὴ Ζωή», ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς γεννωμένη κατὰ τὴν στιγμήν, τὴν ὁποίαν ὁ παρελθὼν αἰὼν τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοπραγμοσύνης κληροδοτεῖ εἰς τὸν ἀνατέλλοντα ἔθνικόν μας αἰῶνα μίαν κληρονομίαν μετ' ὅσας δάφνας δόξης κατάφορτον, ὡς σκοπὸν ἱερὸν τῆς μελλούσης σταδιοδρομίας τῆς τάσσει νὰ συντελέσῃ μετ' ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν πρόοδον τῆς ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὑπομνήσκουσα εἰς αὐτὸν τὰς μεγάλας του πρὸς τὸ μέλλον ὑποχρεώσεις, ἀναλόγους πρὸς τὰς ἀμυθίτους θυσίας τῶν ὑπὲρ τῆς ἔθνικῆς μας παλιγγενεσίας ἀγωνιστῶν, χάρις εἰς τὰς ὁποίας ἀνέστη ὁ Ἑλληνικὸς Φοῖνιξ.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΚΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ

Η Α. Υ. ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΞΕΝΙΑ Δευτερότοκος θυγάτηρ τῆς Μ. Δουκίσσης Μαρίας ἐτῶν 18.

Ο Χ. ΑΗΔΣ Υἱὸς τῆς Πριγκηπισσῆς Ἀναστασίας ἐτῶν 19.

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ε' ΚΑΙ ΑΙ ΣΦΑΓΑΙ ΤΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

ΑΜΑ τῆ ἐκρήξει τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ τουρκικὴ θηριωδία ἐξέσπασεν ἀκατάσχετος κατὰ τῶν κεφαλῶν τῆς ἱεραρχίας καὶ κατ' ἐξοχίαν κατὰ τῆς ὀψίστης αὐτῆς κορυφῆς, τοῦ πολιοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας, τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', οὗτινος ὁ βίος ἦτο μαρτύριον πολὺ πρὶν ἢ ὑποστῆ τὸ μαρτύριον τῆς ἀρχόντης. Ὁ Γρηγόριος γεννηθεὶς ἐν Δημητσάνῃ (1751) ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον καὶ ἐξελέγη τὸ 1784 μητροπολίτης Σμύρνης καὶ τὸ 1798 οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, διατελέσας τοιοῦτος κατὰ τὰ ἔτη 1798 - 1800, 1806 - 8 καὶ 1818 - 1821, τὰ ἐν τῷ μετὰ τὴν μονάζων ἐν Ἀθῶνι κατὰ τὸ πλείστον. Πλήρης φιλοπτερίας, τῆς ὁποίας πᾶσαν ἐκδήλωσιν ἠνγκάζετο νὰ περιστέλλῃ χάριν τῶν συμπεφρόνων τοῦ Γένους, ἐβρέθη εἰς τὴν ὁδονηρὰν ἀνάγκην, πιεζόμενος ὑπὸ τῆς Πόλης, νὰ ἐκδώσῃ τὸν Μάρτιον τοῦ 1821, ἀφορισμὸν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Ἐκαστος δύναιται νὰ φαντασθῇ, ὡς ἔφαρξεν ὁ Λασκάρτος πρὸς τὸν Βαλαωρίτην, «τὴν τραχικὴν θέτην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθηκε ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εὐλογῶντας μέσῃ στήν ψυχὴν τοῦ τὴν ἐπανάστασιν, ἐβρέθηκε ἀναγκασμένους νὰ τὴν ἀφορίσῃ, γιὰ νὰ γλυτώσῃ τοὺς διατρέποντας εἰς τὴν Τουρκίαν ὁμοεθνεῖς καὶ ὁμοθρήσκους του» καὶ ἕκαστος δύναιται νὰ ἐννοήσῃ «τοὺς παλμούς τῆς καρδίας του, κυματιζομένης μετὰ ἀντιθέτων ἠρώων, ἐπιθυμιῶν καὶ αἰσθημάτων».

Ἐφόσον ἐν Κωνσταντινουπόλει κατέφθανον αἱ εἰδήσεις περὶ τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὰς παραδουναβείους χώρας καὶ περὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐξεγέρσεως, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπετεινόντο τὰ πιστικὰ μέτρα τῆς Πόλης κατὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεραρχῶν καὶ προκρίτων. Ἀρχομένους τοῦ Μαρτίου τοῦ 1821 ἐφυλακίσθη ὁ συνοδικὸς μητροπολίτης Ἐφέσου Διονύσιος Καλλιάρχης καὶ μετ' ὀλίγης ἡμέρας ὁ Νικομηθεύης Ἀθανάσιος καὶ ὁ Δέρκιων Γρηγόριος, μετὰ μίαν δ' ἑβδομάδα οἱ ἀρχιερεῖς Θεσσαλονίκης, Ἀδριανουπόλεως, Τουρνόβου καὶ Ἀρχιέλου. Τὰ ἀπειλητικὰ νέφη ὁρμηθέντα καὶ τελευτῶντος τοῦ Μαρτίου ἤρξαντο αἱ σφαγαὶ προκρίτων καὶ κληρικῶν. Εἰς μάτην οἱ οἰκτεῖοι τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' προσέτρεπον αὐτὸν νὰ σωθῇ

διὰ τῆς φυγῆς· ἐκεῖνος ἤρνετο· «ὁ θάνατός μου, ἔλεγεν, ἴσως ἐπιφέρει μεγαλύτερον ὠφέλειον παρὰ ἡ ζωὴ μου». Τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν τοῦ 1821, ἧτις συνέπεσε τῇ 8ῃ Ἀπριλίου, περὶ ἡλίου δουριάς, τρεῖς τῶν ἀρχιερέων, ὁ Ἐφέσου, ὁ Νικομηθεύης καὶ ὁ Ἀρχιέλου, ἀποχωρίζονται τῶν λοιπῶν φυλακισμένων καὶ παραδίδονται εἰς τὰ βραχυστήρια. Ἐφρέθησαν στρέβλαι, ἠτοιμάσθησαν μάστιγες, ἐπυρῶθησαν σίδηρα καὶ ἐθάξοντο οἱ ἱεροὶ ἀθληταὶ νὰ ἐξομώσωσι τὴν πίστιν τὴν ἀμώμητον. Ἐτραβέλλονταν, ἐξήθρονταν, ἐμάστιζον ἀφρίζοντες οἱ βραχυστήρι· ἀλλ' οἱ ἱεράρχαι κατεροῦντες προστήρχοντο. Καὶ ὁ ἱερός μητροπολίτης Ἀρχιέλου, ζήλου πνεύματος πληρῆθεις, ἀνέκρχεν ἐκ τοῦ μέσου τῶν βραχυστηρίων· Ὡ δῆμοι, τί στοχάζεσθε; μικρὰ δι' ἡμᾶς εἶναι ταῦτα τὰ κολαστήρια. Κόψατέ μας τὰ μέλη, συντρίφατέ μας τὰ ὀστά, καύσατέ μας τὰς σάρκας, ἐπινοήσατε πᾶν εἶδος ἀνήκουστον τιμωρίας, βλα θέλομεν τὰ ὑποφέρει μετὰ χαρὰς. Διὰ μίαν φοῦχταν αἵματος κυκλοφοροῦντος εἰς τὰς φλέβας μας, διὰ μίαν λεπτήν ἀέρος ἀναπνοὴν δὲν πωλοῦμεν τὴν εὐσέβειαν εἰς τὴν μανίαν τῆς ἀσεβείας. Ἀρχιερεῖς εἴμεθα τῆς Ἐκκλησίας τῶν μαρτύρων ποιμένες λαοῦ, διὰ τὸν ὅποιον ὠρκίσθημεν καὶ νὰ ἀποθάνωμεν μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἀπέθανε σήμερον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Δὲν φοβοῦμεθα τοὺς ἀγρίους τοῦ σώματος κολαστάς, ἀλλ' ἀφορώμεν πρὸς τὸν δίκαιον τῶν ψυχῶν βραβευτήν· δὲν βλέπομεν τὰς γῆίνους καὶ προσκίρους βρασμούς, ἀλλὰ μετροῦμεν τοὺς ἐν οὐρανοῖς ἀμψάντους στεφάνους. Δὲν φρίττομεν τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου, ἀλλ' ἀποσκοποῦμεν πρὸς τῆς μακαρίας ζωῆς τὴν αἰωνιότητα. Μάθετε ἐξ ἡμῶν ποῖον δύναιμι ἔχει ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν· μάθετε ποῖον εἶναι τὸ ἔθνος, τὸ ὅποιον θέλετε νὰ τρομάξητε διὰ τῶν βρασμῶν· μάθετε ὅτι οἱ Ἕλληνες ἠξιοῦνται καὶ προτιμῶσι καὶ ἀποθνήσκουσι μυριάκις παρὰ νὰ προδώσωσι τοὺς ἀδελφούς καὶ τὴν πατροπαράδοτον αὐτῶν πίστιν, ἧτις τοὺς κάμνει τροπικιστοὺς τοῦ κόσμου νικητὰς καὶ κληρονόμους τῆς αἰωνίου δόξης εἰς τὰ παλάτια τοῦ Βασιλέως τῶν οὐρανῶν». Τοιαῦτα ἔλεγεν ὁ ἀοιδίμος καὶ οἱ δῆμοι ἐκπλαγέντες ἀρῆκαν ἐπ' ὀλίγον τοὺς ἀγίους ἱεράρχας, ὥστε νὰ μὴ τοὺς θανατώσωσι εἰς τῆς φυλακῆς τὸ σκότος ἀφανείας, ἀλλὰ νὰ δεῖξωσιν αὐτῶν τὴν εὐθανασίαν καὶ τὴν ἀνδρείαν περὶ τὸ φῶς, ἐνώπιον παντὸς τοῦ ἔθνους καὶ πάντων τῶν λαῶν.

1) Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐν τῷ συλλόγῳ Πανασσαῖ κατὰ τὴν 18ην Μαρτίου 1921 γενομένης ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Σ. Μπαλάνου διαλέξεως «περὶ τῶν ὑπὲρ τῆς ἔθνικῆς ἀποκαταστάσεως θυσιῶν τοῦ κλήρου».

Και φθάνει τέλος η μεγάλη του Πάσχα ημέρα, η 10η Ἀπριλίου 1821.

Ἐν τῷ Πάσχα ἐκείνου μεγάλη ἡμέρα, λέγει ὁ Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων, καὶ τὴν δόξαν ἄδουτε καὶ ἀνεκλιπτε: πόσον λαμπρὰ ἀνέτειλες εἰς τὴν θελλυμένην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ ποῖον εἶδες θέαμα θαυμαστόν, τὸ ὁποῖον δὲν θέλει δυνηθῆναι ἀμαυρώσει πώποτε ὁ μακρὸς χρόνος, ἀλλὰ πάντοτε θέλει λάμπει νεαρὸν ὡς ὁ ἥλιος, τὸν ὁποῖον πάντοτε βλέποντες πάντοτε θαυμάζομεν. Θέαμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφόσον ὑπάρχει γῆ, θέλει μείνει ἀνεξάλειπτον καὶ ἐντετυπωμένον εἰς τὴν μνήμην καὶ τὰ χρονικά τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐν οὐρανοῖς εἰς τὰς αἰωνίους τῆς θείας δικαιοσύνης βίβλους ἐγγεγραμμένον διὰ τῆς ἐρυθρᾶς βαφῆς τοῦ αἵματος τῶν δικαίων τῆς πίστεως ἀθλητῶν!

Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ μακάριος Πατριάρχης, τοῦ ὁποῖου ἡ θέσις ἐπεβαρύνθη πρὸ τῆς Πύλης, διὰ τὴν φυγάδευσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀπαγχονισθέντος μεγάλου διερμηθέντος Μουρούζη, ἐώρτασε τὴν ἀνάστασιν, ἱεροουργήσας καὶ φαγὼν τὸ τελευταῖον Πάσχα τὸ μυστικὸν ἐπὶ τῆς ἀγίας Τραπεζῆς, καὶ μετέβη εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ οἶκημα, εὐθὺς πλήθος ἀσθεῶν ὀπλοφόρων, ἄρθρου βαθέος, περιέβλεπε τὸ Πατριαρχεῖον, καθὼς ἡ σπείρα τοῦ Πιλάτου περιεχόθη διὰ νοκτὸς εἰς τὸν κήπον, ὅπου διέτριβεν ὁ Σωτήρ. Οἱ δὲ τεταγμένοι τοῦ τυράννου θεράποντες ἀπάραυτοι συλλαβόντες τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν ἐμδιδάξουσιν εἰς πλοῦσιον καὶ τὸν ἀπάγουσι πρῶτον εἰς τὸ λεγόμενον παράλιον ἐξώστηον, ὅπου τῷ παρέθησαν τράπεζαν νὰ φάγη, ὅπερ ἐκεῖνος ἠρνήθη: τότε ἀπήχθη εἰς τὸ δεσποτήριον. Ἐκεῖ μακρόθεν ὁ αἰδιδμος ἀσπασθεὶς τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τοὺς ἀγίους συναδέλφους καὶ συναθλητὰς, προσκαλεῖται εἰς ἐξόμωσιν ὑπὸ τῶν δημίων, οἵτινες πρῶτον μὲν ἐξήτουν διὰ κολακείων καὶ ὑποσχέσεων νὰ παραπέσωσι, ὕστερον δὲ δι' ἀπειλῶν καὶ βασανιστηρίων νὰ ἐκφοβώσων αὐτόν. Ὁ δὲ μόλις αὐτοὺς ἀποκρίσας ἀξιώσας: «Κάμετε, τοὺς λέγει, τὸ ἔργον σας. Ὁ Πατριάρχης τῶν Χριστιανῶν ἀποθνήσκει Χριστιανός.» Τὸν ἐμαστῆγωσαν λοιπὸν καί, ἀφοῦ τὸν κατέκλιαν, ἐπέθεσαν εἰς τὰ νωτὰ του πλάκα βαρεῖαν, τῆς ὁποίας εἶδον ὕστερον τὰ σημεῖα πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν, ὅτε γυμνοθεὶς ἐσώρετο νεκρὸς εἰς τὰς ὁδοὺς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων.

Μετὰ ταῦτα ἀπελπισθέντες, παρέστησαν αὐτὸν εἰς τὸν ἀρχισατραπῆν, ὅστις τὸν ἐξήτασε πολλὰ περὶ πολλῶν, ὡς ὁ Ἡρώδης τὸν Κόριόν μας. Ὁ δὲ Πατριάρχης, μιμούμενος τοῦ Κυρίου τὴν σιωπὴν, «οὐδὲν ἀπεκρίνατο». Ὅθεν καταφρονήσας αὐτὸν ὁ ἔπαρχος παρέδωκε νὰ τὸν ἀπαγάγωσιν εὐθὺς εἰς τὴν καταδίκην.

Ὡς σφῆκες κηρίον, ὡς κύνες ἐλάφιον, ἐκύκλωσαν εὐθὺς τὸν δικαίον οἱ παράνομοι: βοή παμμυγῆς ἀνέβαινε κυμαίνουσα τὸν ἀέρα: ἐγέμισεν ὁ Κεράτιος κόλπος πλοῖα καὶ τιάρας: ἔβραζε τρομερὰ τῆς κωπηλασίας ὁ ρόθος καὶ ὁ Πατριάρχης, συντροφευόμενος ὑπὸ δύο δημίων εἰς τὸ πλοῖάριον, ἀρράζει πρῶτον εἰς τὴν ἀποβάθραν τὴν σκάλαν τοῦ Φαναρίου. Ἄμα δ' ἀποβάς καὶ πατήσας εἰς τὴν αἰμόφυρτον ἐκείνην γῆν, ὡς εἰς σφαγεῖον συνηθισμένον, ἐκλίνε τὰ γόνατα καὶ τὸν αὐχένα, προσδοκῶν τὴν κατατομίαν: ἀλλ' εἰς τῶν δημίων πλήξας αὐτοῦ τὴν πλευράν, ὡς ἄγγελος θανάτου: «δὲν εἶναι, λέγει, ὁ τόπος σου ἐδῶ» καὶ μετ' ὀρίτης ἀναστήσας, τὸν ἐπρόσταξε ν' ἀκολουθῆ. Καὶ ἠκολούθει μετὰ σπουδῆς ὁ Γρηγόριος, ὡς πρῶτον ἐπὶ σφαγῆν: ἐπηκολούθουν δὲ καὶ οἱ βάρβαροι. Ὡς δὲ κατήντησαν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωσι τὸ πῆγμα τῆς ἀγχόνης μεταξὺ τῶν θυρῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τοῦ Πατριαρχείου. Ἐξω τῆς πόλης τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔπαθεν ὁ Σωτήρ: ἔξω τῆς θύρας τῆς νέας Σιῶν ἔπρεπε νὰ πάθῃ καὶ ὁ πιστὸς μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτοῦ λοιπὸν προστάζουσιν οἱ ἀγχονιστὰς τὸν σεβάσμιον γέροντα νὰ ἀνέλθῃ. Βαθεῖα σιωπὴ κατέσβεσε παρευθεὶς τὸν θόρυβον τοῦ περίε κωματιζόντος ὄχλου,

ὡς εἶδον στεκόμενον εἰς τὸ πῆγμα τὸν μέγαν ἀρχιερέα, πρῶτον καὶ ἱλαρόν. Λύσης μαρναθείσης κατήφεια ἐπεκάθητο εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀπίστων, ὀδύνη δὲ καὶ φρίκη εἰς τὰς καρδίας τῶν διὰ τῶν στεγῶν καὶ θυρίδων μακρόθεν ἀποδλεπόντων Χριστιανῶν. Ὁ δὲ μακάριος Πατριάρχης ἐκτείνας τὰς μὲν χεῖρας εἰς εὐλογίαν τῶν πιστῶν, τὰ δὲ ὄμματα ἀτενῆ πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, ἀνεβόησεν, ὡς ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ δέξαι τὸ πνεῦμα μου», καὶ πάραυτα λαμβάνει καὶ τὴν ἀγχόνην καὶ τὸν στέφανον τοῦ μάρτυρος, ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν.

Ἔπειτα κλαῖτε: ἀποθαμμένους ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας: κλαῖτε, κλαῖτε: κρημασμένους ὡσάν νάτανε φωνῆς.

Καὶ ὡσεὶ μὴ ἤρκει τὸ φρικτὸν μαρτύριον, τὸ ὁποῖον ὑπέστη ὁ μάρτυς ἐκεῖνος τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Πίστεως πρὸ τῆς πόλης τοῦ Πατριαρχείου, ἐπηκολούθησε καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἀφύχου πλέον σώματος, ὅπερ ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας ἔμεινε κρεμάμενον ἐπὶ τῆς ἀγχόνης, εἶτα δὲ παραδοθὲν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἐσύρθη διὰ τῶν ὁδῶν καὶ ἐρρίφη εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸν βυθὸν τῆς ὁποίας ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας καὶ τέλος ἀνεσύρθη ὑπὸ κυβερνήτου πλοίου ἐλληνικοῦ μὲ ρωσικὴν σημαίαν, διὰ τοῦ ὁποῖου μετὰ τρικυμιῶδη πλοῦν 24 ἡμερῶν ὠδηγήθη εἰς Ὀδησσόν: ἐκεῖ ἐτάφη μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν τῇ 19ῃ Ἰουνίου 1821, ἀπαγγεῖλαντος τὸν ἐπιτάφιον τοῦ πολιοῦ πρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, ὅστις τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1822 ἐξεφώνησεν αὐτόθι καὶ ἐπιμνημόσυνον λόγον, ἐξ οὗ παρελάβομεν κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ αὐτολεξί τὰ ἀφορῶντα τὸ μαρτύριον τοῦ Πατριάρχου. Ἡ μετακομιδὴ τοῦ λειψάνου του εἰς Ἀθήνας ἔγινεν, ὡς γνωστόν, τὸ 1871.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, καθ' ἣν ἀπηγχονίσθη ὁ σεπτὸς Πρωθιεράρχης, τὴν αὐτὴν ὑπέστησαν τύχην οἱ συνοδικοὶ μητροπολίται Ἐφέσου Διονύσιος, Ἀρχιεπίσκοπος Εὐγένιος καὶ Νικομηθεὶας Ἀθανάσιος, ὅστις μάλιστα ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ἐξασθενίσσεως ἀπέθανεν ἀγόμενος εἰς τὸ μαρτύριον: ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμάλαξε τοὺς δημίους του, οἵτινες ἐπιβιδάσαντες εἰς κτήνος τὸ ἔρπον αὐτοῦ σῶμα, τὸν ἐκρέμασαν ἤδη νεκρὸν! Ἐπίσης δὲ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐμαρτύρησε καὶ ὁ ἐπίσκοπος Θεοδοουπόλεως Ἀνθιμος.

Ἄλλ' ἡ αἰμοχαρὴς τῶν τυράννων δίψα δὲν ἐκορέσθη μὲ τὸ χυθὲν κατὰ τὴν 10ῃν Ἀπριλίου αἷμα καὶ ἐπὶ σειρὰς ἡμερῶν, ἐδομάδων καὶ μηνῶν προσεφέροντο εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος τίμιαι κεφαλαὶ ἐθνομαρτύρων ἱεραρχῶν. Καὶ οὕτω, μεταξὺ ἄλλων, ἐμαρτύρησαν, κατὰ τὰς κατόπιν ἡμέρας, ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ ὑπερεκονταετής ἐπίσκοπος Μυριουπόλεως, οἱ ἀρχιερεῖς Ἀδριανουπόλεως, Δέρκων, Θεσσαλονίκης, Τυρνόβου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ πατριαρχικοῦ Γρηγορίου καὶ πλείστοι ἄλλοι. Ταχέως ἐπηκολούθησαν σφαγαὶ ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις: οὕτως ἐν Ἀδριανουπόλει ἀπηγχονίσθη ὁ ἐκεῖ διατρίτων πρῶτον οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριλλος, μετὰ πολλῶν κληρικῶν ὁ Κίτρος ἐπίσκοπος Μελέτιος ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἔτι δὲ οἱ ἀρχιερεῖς Γάνου καὶ Χώρας Γεράσιμος, Σωζοπόλεως Παΐσιος, Σερρῶν Χρύσανθος, ὁ Ἀρτης, ὁ Λαρίσσης, ὁ Ἰωαννίνων, ὁ Γρεβενῶν, ὁ Κρήτης Γεράσιμος μετὰ 4 ἐπισκόπων του, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανὸς μετὰ τριῶν μητροπολιτῶν καὶ ἄλλων ἀνωτέρων κληρικῶν ἐν Ἀθήνῃ ἀπηγχονίσθησαν περὶ τὸν λιμένα πολλοὶ κληρικοί καί, ἐν μιᾷ λέξει, πανταχοῦ ποταμητῶν ἔρρευσε τὸ αἷμα ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων κληρικῶν.

Ἄς κύψωμεν πλήρεις εὐγνωμόνος σεβασμοῦ τὰς κεφαλὰς πρὸ τῶν θυσιῶν τῶν σεπτῶν ἐκείνων ἱεραρχῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα θέλουσι στολιεῖν ἐς αἶε τὰς ἐνδοξοτέρας σελίδας τῆς πατρίδος ἱστορίας! Αἱ ψυχὰι τῶν σεβασμίων ἐκείνων ποιμένων θὰ ἀγάλωνται, ἀναλογιζόμενοι ὅτι αἱ θυσίαι των δὲν ἀπέβησαν εἰς μάτην ἀλλ' ὅτι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους καὶ ὅτι τὸ αἷμα, τὸ

ὁποῖον ἔρρευσε ἐκ τοῦ πναγίου σώματός των, ἐγένετο οἶνος! ὁ ἀρραδὸν τοῦ αἰωνίου καὶ ἀδιαρρήκτου συνδέσμου μεταξὺ ἔθνους καὶ Ἐκκλησίας, Πατρίδος καὶ Θρησκείας.

Ἀνοπολόγητος πράγματι ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδρασις τοῦ χυθέντος ἐκείνου αἵματος ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ δουλεύοντος καὶ ἀγωνιζομένου Γένους. Ἡ πολὺ κεφαλὴ μάλιστα τοῦ Πατριάρχου πίπτουσα, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Γερβίνος, ἀντὶ νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐπανάστασιν, ὅπως ἀνέμενε νὰ Πόλη, ἠδύρνε καὶ ἐτράχυνεν αὐτὴν καὶ προπαρασκευάσε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Πατριάρχης ἐγένετο ἥρωας καὶ μάρτυρας «ἀληθῆς ἡγέτης, ἀρχιστρατήγος καὶ βασιλεὺς τοῦ ἔθνους», ὁ δὲ θάνατός του ἐνετύπωσεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν χαρακτηριστὴν ἀγῶνος ἐν ὀνόματι τῆς Θρησκείας, ἐφάνησε τοὺς ὁμοεθνεῖς καὶ ἀφύπνισε τὰς ὑπὲρ τοῦ καταδυναστευομένου λαοῦ συμπαιθείας συμπάσης τῆς Χριστιανουσύνης.

Ο ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΑΘ' ἣν στιγμὴν ἐπιστεύετε εὐλόγως, ὅτι ἡ ἐν Παρισίοις ὑπογραφεῖσα Συνθήκη τῶν Σεβρών ἔχει μόνον ἔσθετε τέρμα εἰς τοὺς τελευταίους ἀγῶνας τῆς Ἑλλάδος, δι' ὧν ἠσφαλιζόντο τὰ δίκαιά της, ἀλλὰ καὶ διήνοιγεν ἐδωρτέρους ὁρίζοντας, εἰς τὸ βέβαιον τῶν ὁποίων διεκρίνοντο αἱ ἀνταρξίαι τῆς προσεχέστατης πραγματώσεως τῶν ὀνείρων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἐπὶ τὴν γενομένην, τὰ ὁποῖα ἀνεπίστως ἀνέτρεψαν τοὺς δικαίους μας ὑπολογισμούς. Αἱ Σύμμαχοι Δυνάμεις ἐνόμισαν ὅτι μετεβλήθησαν οἱ ὅροι τῶν κοινῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνων, καὶ ταχέως ἐγνώσθη ὅτι ἐπίκειται ἡ ἀναθεώρησις τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρών. Ἡ ἀποψὶς τῆς ἀναθεωρήσεως ὑπεστηρίζετο ἐπιμόμως ὑπὸ δύο ἐκ τῶν Συμμάχων, ἀδιάφορον ἂν ἐπλήττοντο εἰς τὰ καίρια τὰ κτηθέντα διὰ τῶν θυσιῶν ἑλληνικὰ δικαιώματα. Δυστυχῶς ἡ ἐν Λονδίῳ τελευταία Συνδιάσκεψις τῶν Συμμάχων κατέληξεν εἰς τροποποιήσεις τῆς Συνθήκης τοιαύτας, ὡστε ν' ἀναγκασθῇ ἡ Ἑλλὰς νὰ λύσῃ μόνη τῆς τὸν ἀνατολικὸν γόρδιον. Ἡ διὰ τῆς συναφθείσης μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ Κεμαλικῆς Τουρκίας συμφωνίας δημιουργηθεῖσα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κατάστασις, ἐξηγνάγκασε τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀναλάβῃ τὰς κατὰ τῶν Κεμαλικῶν δυνάμειν ἐπιθέσεις, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν μετ' αὐτῶν ἔνωσιν τῶν ἐκ Κιλικίας τουρκικῶν στρατευμάτων, οὕτω δὲ τὸ ἔθνος ἀπεδόθη εἰς νέον πόλεμον.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ Α. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Ο ΚΟΣΜΟΣ

(ἀνέκδοτοι γινῶμαι καὶ σκέψεις).

Ἡ ζωὴ εἶνε μία περιουσία, διὰ τὴν ὁποῖαν οἱ ὀλιγώτερον σπάταλοι εἶνε οἱ ἐλευθέροι, καὶ οἱ περισσότερον σπάταλοι εἶνε οἱ φιλάργυροι.

Διὰ πολὺ ὀλίγους ἀνθρώπους ὁ θεὸς εἶνε ὁ ποιητῆς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς: διὰ τοὺς περισσοτέρους εἶνε ὁ κτίστης των.

Τὰ αἰσθητότερα μαρτύρια τῆς ζωῆς εἶνε συνήθως κατὰ μικροπράγματα, ποῦ γελοῦν μετὰ αὐτὰ οἱ ἄλλοι.

Διὰ ταῦτα, ἐπὶ τῇ ἐκονταετηρίδι τοῦ μαρτυρίου τοῦ σεπτῶ ἱεράρχου, τοῦ συμβολίζοντος τὰ μακροαῖωνα μαρτύρια τοῦ ἔθνους, ἐπεβάλλετο ἡ ἀνακήρυξις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Γρηγορίου Ε' ὡς ἀγίου καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς δεκάτης Ἀπριλίου ὡς ἡμέρας εἰς μνήμην καὶ τιμὴν τοῦ αἰδιδμου Πρωθιεράρχου, ὅστις δὲν εἶναι μόνον μάρτυς τοῦ ἔθνους, δὲν εἶναι μόνον μάρτυς τῆς πίστεως, εἰς οὐδὲν ὑπολειπόμενος τῶν μαρτύρων τῶν πρώτων αἰώνων, ἀλλ' εἶναι ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου τὸ μαρτυρικὸν τέλος ἐφάνησε τὸ ἀγωνιζόμενον ἔθνος, καθήγησε θρησκευτικῶς καὶ ἐξῆρε ἠθικῶς τὸν ἀγῶνα καὶ ἀνεργίπτεσε τὸ μένος τῶν μαχητῶν:

«Χτυπάτε πολεμάχοι!

Μὴ λησμονεῖτε τὸ σχοινί, παιδί, τοῦ Πατριάρχη!»

ΔΗΜ. ΣΙΜΟΥ ΜΠΛΛΑΝΟΣ

Ὁ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἀδρανῶν ἐν τῷ μικρασιατικῷ μετώπῳ Ἑλληνικὸς στρατὸς, ψεγόμενος ὑπὸ τῆς ἀνυπομονῆς νὰ καταφέρῃ τὸ ὄστατον νικηφόρον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πλήγμα, εἰς τὴν πρώτην διαταχὴν ἐξώρμησε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πλήρους μένους καὶ ἀλκή. Διαμεβεῖς εἰς δύο ὀμάδας, διὰ μὲν τῆς νοτίας κατέρωθως μετὰ λυσσώδη ἀγῶνα νὰ καταλάβῃ τὸ ἐπικυρότατον Ἀφιὸν Καρὰ Χισάρ, διὰ δὲ τῆς βορείας στόχον τῶν ἐπιθέσεων ἔθεσε τὸ ὄχυρότατον Ἐσκι Σεχίρ. Ὁ στρατὸς ἠγωνίσθη καὶ ἀγωνίζεται μὲ γενναϊότητα ἀπαράμιλλον, ἐπαναλαμβάνων τὰς ἐποποιίας τοῦ Κιλικί καὶ τοῦ Μπιζανίου. Πολλοὶ γενναῖοι ἔπρεσαν εἰς τὰς μάχας, ἀλλ' ἡ ἐπιμονὴ τοῦ στρατοῦ νὰ κερδίσῃ τὴν νίκην εἶνε ἀκατάβλητος. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὰ στρατεύματά μας ἐτοιμάζονται εἰς νέαν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ὄχυροῦ τοῦ Καρὰ Χισάρ μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν ἐπικουριῶν, τὰς ὁποίας διαδιβάσει εἰς τὸ μικρασιατικὸν μέτωπον ἡ τελευταία τριῶν ἡλικιῶν ἐπιστράτευσις. Ὁ γενναῖος στρατὸς μας πιστεύει ἀκραδάντως ἐπὶ τὸν τελικὸν θρίαμβον, διότι ἔχει ὀπισθὲν τοῦ ἐμφυχοῦν αὐτὸν σύσσωμον τὸ ἔθνος ἠνωμένον καὶ ἀδικίρετον, ἀποβλέπον μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὴν τελικὴν πραγμάτωσιν τῶν προαιωνίων αὐτοῦ πῶθων.

Δύο πράγματα μεταχειρισμένα εἶνε ἀνυπόφορα: τὰ ποῦρα καὶ αἱ γυναῖκες.

Βεβαίως ἀσυνειδησία εἶνε νὰ ρίπτῃ κανεὶς ἓνα ἄνθρωπον μέσα εἰς τὴν λάσπην: δὲν ὑπάρχει ὅμως μεγαλητέρα ἀσυνειδησία ἀπὸ τὴν νὰ ρίπτῃ κανεὶς τὴν λάσπην μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Μόνον διὰ τὰ μικρὰ προβλήματα χρειάζονται μεγάλα μαθηματικά: τὰ μεγάλα προβλήματα λύονται καὶ μετ' ὀλίγους ἀριθμούς, διότι ἔχουν τὴν λύσιν μέσα των.

ΠΟΛ. Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΑΦΟΜΟΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΦΥΛΩΝ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Λήσας ὁ Ὀμάρ τὴν Ἀττικὴν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1456, εἰσέβαλε καὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, μὴ δυνθεῖσαν νάντιτάξῃ, ὡς φαίνεται, ἀντίστασιν, καὶ ἐπολιόρησε τὸ Ριζόκαστρον καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, ὅπου εἶχε κλεισθῆ ὁ τελευταῖος Φλωρεντίνος Δούξ τῶν Ἀθηνῶν Φράγκος Ἀτζαλούλης, μετὰ τῆς οἰκογενείας του, τῶν πιστῶν του καὶ τῶν θησαυρῶν του, παραδοθείς καὶ αὐτὸς μετὰ τινὰ χρόνον, τῇ μεσολαβήσει, ὡς φέρεται, τοῦ τότε Ἡγούμενου τῆς Καισαριανῆς.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Β' κατόπιν, κατὰ τὴν προσωπικὴν του ἐν Ἀθήναις ἐμφάνισιν γενομένην τὸ ἔτος 1458, ἐπεδαφίλευσε προνόμια τινὰ εἰς τὴν Λευκὴν Πόλιν τῶν Σοφῶν, τὰ ὅποια δὲν φαίνεται νὰ ἀνεκλήθησαν κατὰ τὴν δευτέραν τῷ 1460 ἐπιδημίᾳ του, κατευνασθείσης ἴσως τῆς ὀργῆς του, τῆς ἐκ τῶν διαδόσεων μελετωμένης δὴθεν συνωμοσίας τῶν κατοίκων ὑπὲρ τῶν Φράγκων, διὰ τῆς τιμωρίας τῶν ὡς ὑπόπτων χαρακτηρισθέντων καὶ διὰ τοῦ ἐκπατρισμοῦ ἐπισήμων τινῶν οἰκογενειῶν τοῦ τόπου.

Ὅποια ἦσαν τὰ προνόμια ταῦτα δὲν καθωρίσθη ἀκόμη. Ἐν ὅμως ἐξ αὐτῶν, τὸ καὶ σπουδαιότερον βεβαίως προνόμιον, κατέστη γνωστὸν διὰ τῶν ἀγώνων πρὸς διατήρησίν του καὶ τῶν ἀντενεργειῶν πρὸς δολίευσιν ἢ ἄρσιν του ὑπῆρξε δὲ τοῦτο σημαντικώτατον διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν τύχην τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς ἐπομένους αἰῶνας: τὸ νὰ μὴ ἔχουν δηλ. αἱ Ἀθηναῖοι τοπικὸν διοικητὴν, οὐδὲ νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν Πατριᾶν τοῦ Εὐρύπου, ἀλλὰ νὰ χαρακτηρισθῶν ὡς ἰδιαιτέρα κτήσις τῶν χερσίων τοῦ Σουλτάνου, τελοῦσαι κατὰ συνέπειαν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ ἐκαστοῦ Ἀρχιεπονοῦχου.

Ἄλλοι δέχονται, στηριζόμενοι εἰς ἱστορικὰς τινὰς ἐνδείξεις, ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν ἔχον αἱ Ἀθηναῖοι τοπικὸν τινα Διοικητὴν καὶ ὅτι ἡ προνομιακὴ αὕτη προσκόλλησις ἐγένετο πολὺ κατόπιν. Ὅπως δὲ ἔδρα Πασσᾶ δὲν φαίνεται νὰ ὑπῆρξεν ποτέ. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὑποτιθέμενος τοπικὸς οὗτος Διοικητὴς μετὰ τινὰ χρόνον ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ μόνου ἱστορικῶς βεβαίον οἰκονομικῶν διαχειριστοῦ, φέρντος τὸν τίτλον τοῦ Βεσβόδα καὶ τοῦ Ζημπίτη, τὸν δεύτερον ὡς ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν δικαιωμάτων του εἰς τὴν πόλιν, τὴν ὅποιαν ἐπρόκειτο νὰ ἀραιμάξῃ.

Τίς εἶδεν ὁ αὐτὸς τετραπέτατος Ἡγούμενος τῆς Καισαριανῆς διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς τὰ χαρῆμα μέλιτος τοῦ Ἰμμητοῦ καὶ ἐλαίου τῆς πλαγιᾶς, ἂν δὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν προνομιακὴν ταύτην προσκόλλησιν τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν τοιαύτην δὲ παροχὴν εἰς τὰ χαρῆμα μέλιτος καὶ ἐλαίου κατὰ τοὺς ἀμέσως ἐπομένους αἰῶνας ἐπηρῆξαν καὶ αἱ Μοναὶ Πεντέλης καὶ Πετράκη.

Πολλὰκις οἱ Πιστάδες τοῦ Εὐρύπου ἀπειράθησαν, ἐπωφελοῦμενοι ἐξαιρετικῆς προσωπικῆς εὐνοίας ἢ ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ Βασιλευσίᾳ, νὰ ἀτονίσωσι τὴν ἀπαγορευτικὴν τῆς ἐπεμβάσεώς των εἰς τὰ τῶν Ἀθηνῶν διαταγὴν, διενεργοῦντες τὴν περίφημον καταστάσαν Εἰσοδὸν εἰς τὴν πόλιν, ἢ ὅποια ὀλίγον διέφερε τελείας δρώσεως. Εὐθὺς ὅμως ὁ τόπος δι' ἀπεσταλμένων του εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, διεμαρτύρετο, πολλακίς δὲ ἡ δικαία ὀργὴ τοῦ Ἀρχιεπονοῦχου ὑπῆρξεν ὀλεθρία φαίνεται εἰς τὸν τολμητῆαν παραβάτην τῶν ἱερῶν διατάξεων Πασσᾶ τῆς Χαλκίδος.

Ὁ τοιοῦτος χαιρετισμὸς τῶν Ἀθηνῶν ὡς ἰδιαιτέρας κτίσεως τοῦ χερ-

ρεμίου διήρκεσε μέχρι τοῦ ἔτους 1760 ἔτε, συνεπείᾳ γενικωτέρου μέτρου, ἔγιναν αὐταὶ **μαλακιανές**, πάει νὰ πῆ: ἐχαρκτηρήθησαν ὡς ἀτομικὸν εἰσόδημα τοῦ Σουλτάνου.

Καὶ ἀπώλεσαν μὲν οὕτω τὴν εὐεργετικὴν πολλακίς προστασίαν τοῦ Ἀρχιεπονοῦχου, ἐν τούτοις καὶ πάλιν δὲν ἐκυβέρνα τὰς Ἀθήνας διοικητὴς ἀμέσως ἐξαρτῶμενος παρὰ τοῦ Πασσᾶ, καίτοι αἰσθητὴ ἦτο πλέον ἡ ἐπίδρασις τῆς ἰσχύος του, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μόνον οἰκονομικὸς διαχειριστὴς φέρων τὸς αὐτοὺς καὶ οἱ προηγηθέντες διαχειρισταὶ τοῦ Ἀρχιεπονοῦχου τίτλους τοῦ Βεσβόδα καὶ Ζημπίτη. Ἦτο δὲ οὗτος τῶρα ὑπενδοκιστὴς ἢ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἰσθίου ἐνοικιαστοῦ τῶν προσδῶν τῶν Ἀθηνῶν, εἴοτε δὲ καὶ τοῦ παρέχοντος τὰ χρήματα τῆς ἐνοικιαστέως προσώπου, ἀμφοτέρων ἰσχυρῶν καὶ πάντοτε εὐνοουμένων τῆς Πύλης.

Αἱ παρεκτροπαὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐν γένει αὐτῶν ὑπαλλήλων οὐτε συγκαί ἦσαν οὐτε καταστρεπτικαί, καίτοι πιστικαὶ πάντοτε. Διὰ τοῦτο περιγράφονται μετὰ εὐρίκῃς ἢ κατακρούρησις Δημογέροντος τῷ 1678, ἡ στάσις τοῦ 1754, ἡ διοικητικὴ ἀκολοσία τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ Χασεκῆ τῶν ἐτῶν 1775—1795 (μετὰ τινῶν διαλειμμάτων ἐν τῷ μεταξῷ) καὶ τέλος αἱ καταπίεσις τοῦ Μαύρου Βεσβόδα τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὰ ἔτη 1816—1819, εἰς αὐτὰ δηλ. τὰ πρόθυρα τοῦ Ἀγῶνος, διὰ νὰ παραλείψωμεν, ὡς εὐνοήτους, τινὰς καὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἐντοπιῶν ἐπισήμων Τούρκων διώξεις καὶ πιέσεις, ἀλλὰ καὶ ποικιλομόρφους σφετερισμοὺς καὶ ἀμέσους ἢ ἐμμέσους φόνους χριστιανῶν κατοίκων τῆς πόλεως.

Ἡ προνομιακὴ λοιπὸν αὕτη ζωὴ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς Τουρκοκρατίας συνετέλεσεν, ὥστε νάναπτυχθῇ μετὰ τινος σχετικῆς ἀκμῆς ὁ κοινωνικὸς ὀργανισμὸς των, ὅστις δικαίως θεωρεῖται ὡς ἀξιοθαύμαστον πρότυπον, νὰ διατηρηθῇ δὲ ἀλλὰ καὶ νάνηθῃ ἐντὸς τοῦ μανδροτοίχου τῶν Ἀθηναίων σπιτιῶν, ὁ παράδοξος λαογραφικῶς, ἀρχαιοπρεπὴς καὶ ὅλως ἰδιόρρυθμος βίος τῶν Ἀθηναίων τῆς Τουρκοκρατίας: νὰ δημιουργηθῇ τέλος καὶ κάποια ἐπικοινωνία βιωτικὴ καὶ ἐπίδρασις τῶν κατακτηθέντων ἐπὶ τῶν κατακτητῶν, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ εἰς τοὺς Ἁγίους μας νάποδίδουν οἱ ἐντόπιοι Τούρκοι προστατευτικὸς ἰδιότητος καὶ ἀνυπόδητοι αἱ Τούρκισσαι — διὰ τάξιμον — νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Καισαριανὴν κατὰ τὴν ἐσπέρην τῆς Ἀναλήψεως, διὰ νὰ ἐλκίσθῃσιν τὴν θεραπείαν νόσου, νὰ δροσίουν μὲ τὸ νερὸν τοῦ Ἀγιάματος — ἀρχαίας πηγῆς Ἱεροῦ — τὴν ψυχικὴν των ὀδύνην ἢ νὰ πλύνουν τὸ σωματικὸν των τραῦμα.

Παρὰ τὴν ἄνισον δὲ θέσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπέναντι τῶν Τούρκων, παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς θρησκείας καὶ πάσης βιωτικῆς ἀντιλήψεως, παρὰ τὴν ἀνάδειξαν καὶ τὴν σκαιότητα αἱ ὅποια ἔθωράκιζον τοὺς Τούρκους, εἰς ἃς ἀνέτασσον οἱ Χριστιανοὶ ὑπομονὴν καὶ εὐστροφίαν, εἶχε συμῆ τὸ σημαντικώτατον πάντων: νὰ λησμονήσων καὶ τὴν γλώσσιν των αὐτῆν οἱ Τούρκοι καὶ νὰ ὀμιλοῦν κοινὰ τὴν ἀκτανώτητον εἰς τοὺς σπανίως ἐμφανιζομένους ἐπήλυδας ὀμοφύλους των, τοὺς διὰ διοικητικῶν ἢ θρησκευτικῶν λόγους ἐπισκεπτιζομένους ἐκάστοτε τὰς Ἀθήνας.

Τόσον δὲ οἱ Καστριῶται — οἱ διαμένοντες δηλ. ἀπ' αἰῶνων οἰκονομικῶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἐπανελθόντες μετὰ τὸ Τουρκοβενετικὸν ἐπεισόδιον δεκατισμένοι — ὄσον καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει διαμένοντες Ἀγάδες, τινὲς τῶν ὀπίσθων καὶ Σπαρχῆδες τῆς Ἀττικῆς, ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ

ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Κατακτήσεως παραμεινόντες, ἐλαττούμενοι σὺν τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ μὴ ἐννοοῦντες νὰ μερισθῶν τὴν ἰσχύον καὶ τὰ εἰσοδήματά των μετὰ νέων ὀμοφύλων των ἐποίων. Ἐγνώριζον δὲ τόσον καλά κατ' ὄνομα τοὺς Ἀθηναίους καὶ τόσον λεπτομερῶς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν των οἱ ἐντόπιοι Τούρκοι, ὥστε νὰ δικαιολογεῖται ἡ ἐκπλήξις των,

HENRI ARDEL

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΝΥΚΤΩΝΕΙ...

ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΗ βροχὴ κτυπᾷ τὰ τζάμια μου καὶ τὰ στιγματίζει μὲ σταγόνες, τρεμολιαστὰ ἀπὸ τὸν ἄνεμο. Βροχὴ ποῦ ὄχι εἶναι σύντομη, σὰν θυμὸς ἐξαφανικὸς καὶ ὀξύς.

Ἀπὸ τῶρα τὰ βραβεῖα σύνεφα ἔσχαζονται καὶ ἀυλακόνονται μὲ φῶς. Ἡ νιφάδες των σπυρομένης διασκορπίζονται μακρὰ εἰς ἕνα οὐρανὸ πολὺ γαλανό, πολὺ καθρῆ, μὲ τὸ γαλανὸ του σχεδὸν ἀπίοτομο, ἀπὸ τὴν ἐντασί του

Καὶ τότε, δὲν ἤξεύρω γιατί, ἐξαφανικὰ ἡ ἰδέα ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν «ἐγὼ» μου ὁμοιάζει μὲ τὸν ἀνήσυχο αὐτὸν οὐρανὸ ἐπέρας ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, τὸν οὐρανὸ ποῦ σκιὰς ἀνακατεύονται μὲ ἀπύκτες, μὲ πνοὴς καταγίγδους: ὅπου τὰ δάκρυα τῆς βροχῆς καταπίονται διὰ μιᾶς ἀπὸ τὴν ζέστη τοῦ ἡλίου.

Διασκεδάζω μὲ τὴν ἰδέα: ποῖος ὄχι ἐμάντευε τὴν τρικυμιώδη αὐτὴ ψυχὴ τῆς νεαρᾶς γυναίκας, τῆς ἰσοίας ἢ εἰκόνα ἀντανάκλαται στὸν καθρέπτη ποῦ εἶναι ἀπέναντί μου.

Ἡ κυρία αὕτη ἔχει ἤρημη καὶ νωχελὴ φυσιογνωμία σὰν πλάσμα ξένον πρὸς ὅ,τι ταραῖσει, διασκεδάζει ἢ τρελλαίνει τὸ ἀναριθμητὸν πλῆθος τῶν ἀδελφῶν του. Δὲν φαίνεται νὰ λυπῆται διὰ τίποτα ἢ νὰ εὐχεται κάτι.

Τὴν παρατήρησα γιὰ μιὰ στιγμὴ, ἀδύνατη ἀδύνατη στὸ κινεῖο τῆς μὲ τὰ παράδοξα ἄνηθου, τὸ μικρὸ τῆς πρόσωπο μὲ τὴ θερμὴν του ὠχρότητα καλύπτουν μαλλιά καστανόχρυσα τῶν ὁπίων οἱ κυματισμοὶ ῥίχνουν ἕνα καπριτσιόζο κύμα ἀπάνω ἀπ' τὰ σκοτεινὰ μάτια.

Μὲ τοὺς ἄγκυνας στηριγμένους στὸ γραφεῖο, εἶχε τὸν πύγωνα ὀκυμβομένην στὰ ἐνωμένα τῆς χεῖρα, ὕψος τελείας περιφερῆσεως, βλέμμα σκεπτικὸ καὶ στόμα σκωπικόν. Σκωπτικόν, τὴ στιγμὴ αὕτη, πρὸς πάντας, ποῦ ἐδλεπε μέχρι ποῖου σημείου τὸ ἀσθενικὸ σῶμα τῆς ἐφύλαττε καλά τὸ μυστήριον τοῦ μυστικοῦ τῆς.

Ἀγαπητὸ μικρὸ σῶμα, πόσα σοῦ χρεωστῶ γιὰ τὴν ἐχεμύθειά σου αὕτη.

Ἀλλὰ, σήμερα τὸ πρωὶ, μοῦ κινεῖς τὸ ἐνδιαφέρον ὀκνηώτερον ἀπὸ τὸν πλατὺ οὐρανὸ ὅπου ὁ ἄνεμος παρασύρει τὰ τρεχάτα σύνεφα. Γιὰ νὰ τὸν θαυμάσω καλύτερα ἄρρησα τὴν πέννα νὰ πῆσῃ στὸ μπιθάρ μου — ἐκάνει ἀπάνω του μιὰν σκοτεινὴν βούλα — καὶ ἐκύτταξα τὸ νερὸ ποῦ μασιγῶναι τὰ κλειστά μου παράθυρα ἀπολαμβάνω μὲ ἐγώσιτικὴ ἠδονή, τὸ ὅτι ἔχω καταθύρη τὴ μεγάλη μου φωτεινὴ κίμαρκα, ὅπου, στὸ τζάκι, τὰ ξύλα τρίβουν — ἀπεχθάνομαι τὰ καλοριφέρ — ὅπου πλανᾶται ἡ εὐωδία μιᾶς δέσμης μενεξέδων, τῶν ὁπίων ἡ ζέστη διπλασιάζει τὴν ἀνοιχτάκη μυρωδιά.

Καὶ ἡ στιγμὴ ἔρρευσε... μακρῆς; ... σύντομης; ... τὸ ἀγνώ. Τί μ' ἐνδ' ἀφέρει; ἔξ' ἄλλου. Μόνον εἰς τὸν ἑαυτὸ μου διδῶ λόγον τοῦ κληροῦ μου, δὲν ἔχω τί νὰ κάνω, ἄλογο μου!

Ἦταν ἀπόλαυσις γιὰ μέν νὰ μένω ἔτσι, χωρὶς τὴν ὑποχρέωσι: νὰ θῶλω ἢ νὰ κάνω κατ' ἡ σκέψις μου ἐξέρευσε καὶ ἐξαναζούσε τὴ χροισιὴν βραδεία.

Καὶ ἐν τούτοις γιὰ νὰ γράψω τὰ σμῆματα αὐτὰ ἤρρησα τὴν πέννα μου ἀφρὸ μου ἔγινε ἀνάγκη νὰ μιλήω μὲ τὸν ἑαυτὸ μου, τὴν Γενεσιᾶ Ντόραν, τὴν μόνην τῆς ἐμπιστοσύνης μου

Ἀλήθεια ἡ χροισιὴν βραδεία ἦτο κολακευτικὴ, ὅσο τὸ ἤρρητο, διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ Μπίτρη, τοῦ ὁπίου φέρω τὸ ὄνομα.

Ἡ πρώτη τῆς νέας του opéra-comique τῆς Δαναίδος, ἦτο, σὰν ἕνα

ὅταν τὴν 25 Ἀπριλίου τοῦ 1821 εἶδον τὸ πρῶτον διὰ τῶν ἐπάλξεων τῆς Ἀκροπόλεως τοὺς πολιορκούντας αὐτοὺς Ἕλληνας ὀπλισμένους καὶ μὲ πολεμικὴν περιβολήν.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

εἶδος θριάμβου. Θριάμβου διὰ τὸν συθέτην, θριάμβου διὰ τὴν πρωταγωνίστριαν καὶ οἱ δύο ἠνωμένοι ἀπὸ τὰς ἰσχυρὰς ἔλξεις τῆς τέχνης καὶ τοῦ ἔρωτος... Εἶναι ἔρωτος; ... Ἐν τούτοις, ναί, ἔτσι ὀνομάζεται, γενικῶς... Καὶ οἱ δύο ὄργανα ὁμοεισθητὰ ποῦ ἐτέλεσαν χθὲς τὸ μῦθον, ὁ ἕνας μὲ τὴ μουσικὴ του, ἡ ἄλλη μὲ τὴ φωνὴ τῆς, ἕνα ἔργον ἠδονικῆς καλλιστῆς.

Ἄ! πόσο ἡ μουσικὴ τοῦ στζόγου μου εἶναι ἡ ἴδια εἰκὼν του! ὅταν τὴν ἀκούω μοῦ φαίνεται ὅτι εἰσχωρῶ στὰ ἐνδότερα τοῦ ἀτόμου του. Ἔχει τῆς ὀμοεισθητικῆς καὶ τῆς σκληρότητος του, τὴν καπριτσιόζα ὀργή του τὴν φιληδονία του, τὴν νωχελὴ ἢ πνευματώδη, τὴν ζωηρὰ δύστροπη, καὶ ἀκόμη ἀπάνθρωπη.

Ἡ μουσικὴ του, εἶναι ἡ μουσικὴ ἀνθρώπου ποῦ ὑπακούει εἰς ὅλα τὰ ἐλατήρια ποῦ κινεῖνται ἐντὸς του. Καὶ εἶναι συγχρόνως ἡ μουσικὴ ἐνὸς Μπίτρη, ποῦ ἔχει λάθει τὸ χάρισμα τῆς ἐμπύσεως καὶ ξεύρει ἐπίσης ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς τέχνης του.

Ἄν κρίνω εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅπως τὸ ἀξίζει, ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἀξίζει πάλιν μιὰν ἀπὸ τὰς πρώτας θέσεις τῶν δημιουργῶν τῆς ἐποχῆς μας.

Τί ἔχει λοιπὸν αὕτη ἡ μουσικὴ μέσα τῆς ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνῃ — τόσον αἱ ἁρμονίαι τῆς μὲ συναρπάζουν — τὸ θαύμα νὰ μὲ κἀνῃ νὰ ξεχνῶ ὅ,τι μὲς ἐχώρισεν καὶ μὲς ἔκανε τὸν ἕνα γιὰ τὸν ἄλλο, δύο ξένους; ... Αὐτὲς τῆς στιγμῆς ποῦ τὴν ἀκούω, μόνον ὁ καλλιτέχνης ὀφείταται γιὰ μέν ν' ὁ καλλιτέχνης ποῦ τὸν καταλαβαίνω τόσον καλά καὶ ποῦ, ἀκόμη τῶρα, μοῦ λέγει συχνά... σὰν ἐπ' ἐπιφθῶ:

— Κανεὶς δὲν τραγουδεῖ τὴ μουσικὴ μου σὰν καὶ σὲς, Γενεδιέθη.

Ἄλλοτε, τὸν καιρὸ τῆς παλιᾶς ἀγάπης, ἔλεγε: «... Ὅπως σὺ, Βέζα.»

Εἶναι δυνατόν ὁ καιρὸς αὐτὸς νὰ ὑπῆρξε ποτέ; Ἄ! πόσο πίσω εἶναι στὸ παρελθὸν ἡ τρέλλα τῶν πρώτων μηνῶν τῶν ἐρώτων μας... — δέκα χρόνα ἀπὸ τότε... Καὶ κατόπιν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἡ τυχαία ἀποκάλυψις, ἡ βαθειὰ γνώσις, ἡ ἀπογοήτευσις, αἱ κακὰ σημεῖα, αἱ ἐξαντλητικαί, τῶν ἐποίων μόνη ἢ ἐνθῶμις μὲ τρομάζει.

Καὶ αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ χῶος, ἡ ἀστραπὴ τῶν συμφιλώσεων ὀκυμασίων τῶν πρώτων...

Ἐπειτα αἱ κατόπιν... αἱ μελαγχολικαί, αἱ ἀποκορδιωτικαί, αἱ ἄθλια, αὐταὶ ποῦ μοῦ ῥίπτουν ἀκόμη στὸ πρόσωπο ἕνα κνίσιμο ἐντροπῆς.

Ἐπὶ τελείως ὁ δεσμὸς ἐλύθη, ἐξῆκε τελειωτικῶς. Τί εἰλευθέρια!... Κοντεύουν τρία χρόνια ἀπὸ τότε.

Μὲ γιατί λοιπὸν, σήμερα τὸ πρωὶ ἀναπολιῶ τὸ θῆλι το παρελθόν μου;

Ἐπειδὴ χθὲς, ἐνθῶ ἤκουα ἀκίνητη στὴ σκιά τοῦ θεωρείου, — μιᾶς baignoire ὅπου ὁ Ροβέρτος καὶ ἐγὼ εἴμεθα μόνον τὴ στιγμὴ ἐκείνη — ἡ μαγεία τῶν ἤχων ἐξυπνοῦσε τὰ φαντάσματα ποῦ ἐπλάσθητο στὴν ψυχὴ μου... Πτωχὴ σκιά, λυπηρὰ καὶ τρέμουσι, τὴς ὁπίως τὸ «Ἐγὼ» μου τὸ ἀδιάφορον γιὰ ὅλα — ὦ! πόσον! — ἐδλεπε νὰ περνοῦν μὲ ἡρεμία θανάτου. Καὶ μὲ οἶκτον ἐπίσης...

Ἦτο ἀλόγη τὸ ἴδιο αὐτὸ «Ἐγὼ» τὸ ἀπτημένο, ὅσον καὶ ὁ γέρον βασιλεὺς τῆς Γραφῆς, ποῦ παρατηροῦσε τὸν ἄνθρωπον ποῦ ἐκάθητο κοντὰ

μου, του οποίου όλη ή ύπορξις έξουσε το έργον του.

Και αυτός ήτο επίσης άκίνητος. Άλλά πόσον το προσώπετον του, όπου τα δόντια εδάγκαναν συνεχώς το χεϊλος, ήτο άποκαλυπτικό! — για μένα τουλάχιστον. Το φως της σκηνής που ήτο κοντά μας, έπιπε εις την γραμμήν του προφίλ του, και έδειχνε τα αύλακώματα, του προσώπου του που είχαν τόσες αιτίες! Άναθε της άστραπής της πυρόξανθης εις το μακρό του γένειον! έπρόδιδε την άλλοιωσιν των χαρακτηριστικων που ή μέθη της μάχης που εγίνετο έφερε.

Με σύντομον ερώτησιν, έσκυπτε από καιρού εις καιρόν προς εμέ:

— Πτε καλά, μου φαίνεται; Βίβα, δέν βρίσκετε;

Έξ άλλου δέν έπερίμενε άπάντησιν. Ηθόλιετο, ότι «έπήγαίνε καλά»...

Το ίδιο και εγώ, ή οποία κατά παράδοξον άνάλυσιν του άτόμου μου δέν ήμουν, παρά μία μανιακή για μουσική, όλη άπορροφημένη από την έκτέλεσιν ενός έργου τέχνης.

Ο πурτός του μου είχε μεταδοθει και όλοι οι ήχοι, αι άπηρήσεις και αι κινήσεις των έντυπώσεων της άπαιτητικής αίθούσης των πρώτων, της οποίας είχε κερδίσει την προσοχήν, εύρισκον άντήγησιν εις εμέ.

Άλήθεια ή παράστασις αυτή με ένδιαφέρει σάν παιχνίδι που ό κερδίσαμε, παιχνίδι καλλιτεχνικό, που αξίζει τίν κόπο.

Άλλ' ή στιγμή έφρασε που Έκείνη έβδηκε στή σκηνή Έκείνη, ή Δυναίς, ή οποία είναι κυριολεκτικώς ή Μαιτρές του συζύγου μου. Τότε κατέδη από το άγνόν ύψος της Τέχνης. Είδα την άστραπή που τον έκαυσε και που του έκανε στάκτη την συνείδησιν ότι ήμουν κοντά του, την συνείδησιν του πλήθους, του κοινού που εγέμιζε την αίθουσαν' την συνείδησιν των ζηλοτύπων συναδέλφων του, των κριτικων που έκαρδοκούσαν. Άκόμη και το έργον του έλησμόνησε εκείνη τη στιγμή...

Τη' έκύτταζε, Έκείνη, και εις το βάλος των ματιων του, ξερω πειά λάμψη έλαμπε, αφού άλλοτε την έκανα κ' εγώ γάνθη...

Κατόπιν με άσυνείδησία, στην οποία είμαι πολύ συνειθισμένη, έμιο σούλεινε σε μένα και έψιθύρισε:

— Είναι θαυμασίως ώραία, αλήθεια; Ήτον αλήθεια και, επειδή δέν είπα ποτέ τίποτ' άλλο από τη σκέψι μου, άπήνησα:

— Ναι, πολύ ώραία...

Με υπερηφάνεια, επίσης είδα ότι μέσα μου κανέναν νιγμός λύπης δέν έγινε. Κανείς δέν θά ήδύνατο να άνακαλύψη, εις το βάλος των όφθαλμων μου άλλο τίποτε από περιέργεια άδιόφορη.

Μάλιστα, αληθινά, ή γυναίκα αυτή γδυμένη, όπως ήτο, μέσα στο στενό τύλιγμα της τουνίκ της, είχε την άρμονική καλλονή κάποιας άρχαίας νύμφης, άλλ' ή νύμφη αυτή ήτον επίσης έρωμένη της οποίας τα χείλη, αι κινήσεις, ό γυμνός λαιμός, όλόκληρο το σώμα ύπέσχετο ήδονή, που τρελλάινει τους άνδρας.

Η όρχήστρα έπικριζε την εισαγωγήν. Άνεπισιθής έστρεψε την κεφαλή εις το θεωρείον που ήξενε, ότι θά είναι εκείνος.

Ένα δευτερόλεπτο έκυττάθησαν.

Κατόπιν, ήρχισε να τραγουδή και εις το τραγουδι της παρεδίθετο όλη δι' εκείνον, δια τον θρίαμβόν του... Έδίδετο εις αυτόν, τον κύριόν της, ό όποτος ήκουε με τα μάτια προσηλωμένα επάνω της. "Α! πόσον ήσαν ήνωμένοι. Ίσως περισσότερο από άλλες στιγμές...

Και έν νέου, με εύθυμίαν φυλακισμένης που έλευθέρωσαν, ήρθάνθη ότι ό άνθρωπος αυτός έχασε την δύναμιν που είχε να με τυραννή. Τους παρατηρούσα Αυτόν και Αυτήν σάν ξένους, που δέν μπορούσαν να με συγκινήσουν. "Α! τί καλά που ήτο, και άπογοητευτικό όμως... Παρηγορημένη από το πένθος του έρωτός μου!.. "Από τί άμμον είναι λοιπόν καμωμένη ή λεπτή μας καρδιά;...

Η πράξις έτελειωσε με κρότον χειροκροτημάτων. Η αίθουσα, προφανώς, είχε κερδίθει. Τότε ο Ροβέρτος ξαναγύρισε στή γη και ξαναπήρε την συναίσθησιν της παρουσίας μου για να μου πη, με μάτια εις τα όποια έλαμπεν ή μέθη:

Ήτο θαυμασία, δέν είν' έτσι; Τί καλλιτέχνης! πρέπει να υπάγω να της είπω πόσον με εύχαρίστησε' χωρίς αυτό θά έκνευρισθί!

Ήρεμος, άπήνησα, χωρίς να ύποπτευθί την περιφρόνησι που είχαν ή συγκατάθεσις μου: — "Έτσι είναι, πηγαίνετε... Άλλ' άν είναι δυνατόν, μήν άργήτε πολύ' οι έπισκέπται θά τρέξουν να σας συχαρουν... Και αισθάνομαι ότι μία κρίσις άγριότητος μου έρχεται που θά με κάμη άνικνην να τους δεχθώ, όπως χρειάζεται!

— "Όχι, όχι... Δέν θά έχετε τέτοιου είδους κρίσιν. Έμπρός, Βίβα, κάμετέ μου το έλεος να ύποφέρετε, για μία στιγμή, τους παρσιάκτους... και έρχομαι.

Χωρίς να περιμένη την άπάντησί μου, ήτον ήδη στο κατώφλι του θεωρείου, άνυπόμονος να φύγη πρό της έμφανίσεως των έπισκεπτων που θά τον κρατούσαν. Έκείνος, ο Μαίτρ, τον όποτον όλον αυτό πλήθος έχειροκρότησιν, είχε την άνυπομονησιαν μαθητού για το ραντεβού του. Αισθάνθηκα το στόμα μου να γίνεται περιπεκτικό. Άλλά δέν το παρητήρησε. Τίποτε δέν εκατάλαβε από μένα ποτέ...

Και έστρεψε να δώ την αίθουσα, μετασχηματισμένη σε γιγαντιαίο σαλόνι, όπου ο βόμβος των συνομιλιων ήκούετο διακοπόμενος από τον ξηρόν κτύπον των θυρών. Οι άνδρες έλορναίριζαν άκουμπισμένοι στής πολυθρόνας της πλατειάς. Και αξίζει τον κόπο! Ο Ροβέρτος είχε μία λαμπρά πρώτη! από εκείναις που όλες ή μονταίν, ντεμί-μονταίν και αι καλλιτέχνιδες έρχονται με την φροντίδα της φήμης της καλλοής, ή της κομψότητος των. Παντού γνωστά πρόσωπα, των όποιων, άόρατη εις την σιάν του θεωρείου μου, διεσκέδαζα να βλέπω τας έκφράσεις. "Α! Πόσες μηχανοραφίες, ζηλοτυπίες, περιέργειες, κουρλουσουριές, εφώτιζαν οι λαμπτήρες...

Είς τον εξώστην, παρητήρησα την θελακτική μικρή μου κουνιάδα, Μαρριάν Άμπριές, χαϊδευτικά Μαρινέτ, ντυμένη με την συνήθη λεπτότητι ultra-chic' όλόξανθη λεπτή, με τους στοργυλούς ώμους και την παιδική σάρκα' άνοιγε πλατεία τα άθωα της μάτια, που γειτονέουον άστειά με μία μικρή πονηρή μύτη, και με στόμα μόρτικο και χαϊδευτικό. "Ένας πίνξ του Greuze αλλοιωθείς από τον Fragonard.

Κοντά της ο πατέρας και ο άνδρας της, ο εξαίρετος Παύλος, έμειδίωσε άγαθό, ήσυχος γι' αυτήν όπως για τον έκυτόν του. Συνήθως, ήτο υπερήφανος—που ή υπερηφάνεια πηγαίνει και χώνεται;—που έδλεπε την νέα του σύζυγον να προκαλή την έπιθυμία όλων των άνδρων που την έπλησίαζαν. Ίσως, έν τούτοις, δέν θά ήτο τόσον ένθουσιασμένος, άν είχεν άκούσει το λόγο που έπήρε ταύτι μου, ένα βράδυ ένώ περνούσα: «Όταν βλέπη κανείς την Καν Άμπριές, έχει άμέσως διάθεσι να κοιμηθί μαζί της!»

Η Μαρινέτ, αυτή, δέν άγνοεί διόλου την έντύπωσι που προκαλεί και δικακεδάζει πολύ' κρυφά κολακεύεται δια την δύναμιν που έχει να έπαναστατή το άρσενικόν στοιχείον. Πιίζει με τα θέληγτρά της όπως με ένα ριπίδι, με άπληθ θρασύτητα άθώως, ντουμπιλρισμένη με σοφή κοκεττορία γυναικός.

Μία μικρή τιμία πραγματικώς, ως τώρα τουλάχιστον!... Πολύ καλή μητέρα, χωρίς να άπασχολήται διόλου με τα δύο μικρά της... Που άφίεται να την λατρεύει ο άνδρας και τον αγαπή... πολύ. Εύα, πρό της άμαρτίας, ή οποία βλέπει τον άπηγορευμένον κορπόν με μάτια λαίμαργα και πειρασμένα, χωρίς να τολμά να τον δαγκάση... Το περισσότερο που θά έκαμε θά ήτο να τον γδύρη λίγο. Διότι από την άνάτροφή της στο μοναστήρι, της μένει άκόμη ένας τρελλός τρέμος, για κάποια κόλασι που έπιφυλάσσεται στής ώρατες άμαρτωλές. Και το όμολογεί με πρωτογενή ειλικρίνεια, πράγμα που είναι ένα από τα πολυήριθμα θέληγτρά της.

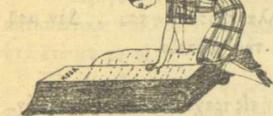
Χθές το βράδυ, κοντά στον μεγάλο αυτό διάβολο, τον άνδρα της, λευκοντυμένη, ήταν σάν 16 χρόνων, ένώ έφλυαρούσε με έναν άγνωστον, τον όποτον ο Παύλος, φαίνεται, της έπικρουσίασε

(Άκολουθεί).

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Το μεγαλύτερο προνόμιο της συγχρόνου μόδας είναι ή μεγάλη ποικιλία της, ή οποία επιτρέπει εις την γυναίκα να ένδύεται κατά το γούστο της και τον άτομισμό της.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Η μόδα, όπως ή διακοσμική τέχνη, είναι ή εικόν κάθε εποχής. Όστε ή σημερινή ένδυμασία εύρίσκει εις εξέλιξιν. Ίσως να φθάση εις ώρισμένην μόδαν, ή οποία θά χαρακτηρίζη την εποχήν μας.

Κυρίως ειπείν, δέν υπάρχει γυνικεία τουαλέττα, άλλα γυλιάδες μόδες προσωπικές, που ή σημερινή ιδιοτροπία έδημιούργησε, και που θά ακούση μία νέα φαντασία της αύριον.

Το κλασσικό Tailleur γειτονέει με το Fantaisie, το μικρό παλτό, και ή μακρά ζακέττα με την κοντή. Το στενό φόρεμα προτιμάται όσον και το πλατό, το άjusté έπανωφύρι όσον και ή cape. Έν τούτοις εις την ποικιλίαν αυτήν διαφαίνονται μερικαι τάσεις προς κάτι ώρισμένον.

Η φούττα μακραίνει... ή θά μακρύνη. Τουλάχιστον ή διάφορος μύτες, volants, p'anneaux, κάμνουν αυτήν την έντύπωσιν. Από τα παρασκήνια των μεγάλων Παριστινων όλων διαδόσεις έστρεσαν ότι θά έράκραναν πολύ. Τί συγγήνησι! Πολύ βράπται ήναγκάσθησαν έν τούτοις να κοντήσουν τα μοντέλλα των κατ' άπαίτησιν των κομψων των πλατισσιων. Η συρμένη φούστα δέν ταιριάζει με την εποχή μας, όπου το sport και ο γορός παίρνουν τον περισσότερο καιρό μας και όπου ή γυναικί θελει πρό παντός να έχη έλευθερίαν κινήσεων.

Άλλά μεταξύ του πολλού κοντού φουστακίου των παρελθόντων έτών, και του πολύ μακρού, που έπериεμάμεν, έπεκράτησε το μέσον. Η άκνήνιστη φούττα έν τούτοις κρατεί τας προτιμήσεις μας, που μακραίνει με μία μύτη, ποδιά, ή panneau.

Τόσα ή γάγια είναι χαμηλά. Μερικοί δημουργοί όμως ξαναγύριζον εις τα κοντόμεσα Directoire και άλλοι δάζουν την taille στή θέσι της. Συρτα την δειγνον με μία μικρή ζώνη ή κορδέλλα. Η φούσι είναι τελεία έκσέψη ο Worth' γιατί να την παραποιήσωμεν; Το ίδιο και ο Redfern. Τα μοντέλλα του μονοκόμματα άφινουν το σώμα έλευθερον και άκατεκνώνουν την άρμονία του. Ο Gheruit πάλιν, θέλει τη μέση πολύ χαμηλά, με πλατιές ζώνες γύρω από τους γόφους.

ΚΑ ΕΔΜΟΝΩ ΡΟΣΤΑΝΩ

"Όταν θά είσαι γέρος, κέγώ θάμαι γορηούλα
Τά καστανά μαλλιά σου τα χρόνια σάν λευκάνουν,
Τό Μάη, με τον ήλιο, στού κήπου την άκροούλα
Θά πάμε, τα κορμά μας ή άχτινες να ζεστάνουν.
Μέσ' την καρδιά θά βάζη ή άνοιξι γορηούλα,
Σάν τον παληό εκείνο ώραίο μας καιρό,
Θά σου γελώ με λίγη στην κεφαλή τρεμοούλα,
Και θά μου λες γι' άγάτη ψευδίζοντας το ρό.
Στό κίόσκι καθισμένοι με μάτια τρυφερά,
Θά κυτταζόμαστ' όπως τα χρόνια τα παλιά.
Όταν θά είσαι γέρος κέγώ θάμαι γορή,
Τά καστανά μαλλιά μου, σάν γίνουνε λευκά.

Σ' εκείνο δά τον μάγκο γεμάτο πρασινάδα
Θάροθούμε τα παλιά μας να ξαναπούμ' εκεί
Θά έχη ή χαρά μας άγάτη και γλυκάδα
Κ' ή φράσι θά τελειώνη σηνά μ' ένα φιλί.
Πόσες φορές ως τότε το «σάγαπώ» θά πούμε
Σου είπα, με μεγάλη μεγάλη προσοχή
Και τα μικρόλογά μας θά ξαναθυμηθούμε,
Τάγαπημένα λόγια, πουχει βαθειά ή ψυχή.
Μία άχτινα θά κατέβη άπ' τη χρυσή λιακάδα
Και στα λευκά μαλλιά μας θά γίνη ροδαλή.
Όταν σαυτό τον μάγκο μέσα στην πρασινάδα,
Θά 'ρθούμε τα παλιά μας να ξαναπούμ' εκεί.

Και, όπως κάθε μέρα διπλάσια σάγαπάω,
Σήμερα πειδ πολύ από χθές, μ' άπ' αύριο πειδ λίγο,
Της ζάρες του προσώπου σου θαρρείς πως θά κυττώ;
Με έρωτα πειδ σοβαρό την ύμν σ' θά ξανοίγω
Σκέψου ότι καθημερνά σωριάζοντ' άναμνήσεις,
Και ή δικές μου και για σε άγαπημένες στέκουν.

Τα πλατά φορέματα συναγωνίζονται με τα στενά. Ο Gauvin ξαναφέρει την Άγγλική εποχή με τα φορέματα της από ταφιά ή μουσουλίνι, με σρικτό corsage και φούστα μακρά και καπλίνα á la Morlanb.

Τά υπερβολικά decolletés των τελευταίων έτών έντρέπονται και σκαπάζονται με μία... δαντέλλα!

Και όλα αυτά δέν είναι μία διαρκής άναμνήσις! Μετά την Άγγλον, την άρχαίαν Έλλάδα και Ρώμην, αι Ίνδιαι με τα μαγικά θέληγτρα ένπνευσαν τους βράπταις οι όποτοι έπαρουσίασαν δια βραδείς φορέματα μεγαλοπορεπούς πλούτου που άρέσουν εις όλας τας γυναίκας.

Και αντίθεσιν μία τάσις άπλότητος δια τα φορέματα της ήμέρας παρατηρείται. Το κέντημα εις μερικους οικους έχασε την περισπούδαστη θέσιν του. Δέν το εγκαταλείπουν όμως όλοι, αφού στολίζει τόσο πλούσια.

Εκείνο το όποτον χαρακτηρίζει την άνοιξιάντη μόδα είναι άσφαλώς το μανίκι που εμφανίζεται με της πλέον παραδόξως και πρωτοφανείς μορφές. Ο Sauvin άφίνει να φαίνεται ή λευκότης της σαρκός και ή στοργυλότης του βραχίονος. Κοντά ή μακρού δέν είναι ποτέ τα μανίκια τέλεια ή τελείως κλεισμένα. Πότε είναι άνοικτά καθ' όλον τον τό μήκος, πότε είναι από δαντέλλα, την όποταν ο άνεμος παρασύρει και κρατεί εις τον καρπόν μία κορδέλλα. Η κορδέλλα και πρό παντός ή κορδέλλα δολοσδο, είναι πολύ της μόδας. Ο Martial et Armand παρουσίασε ένα φόρεμα καμωμένο ολο από κορδέλλα. Τί ώραία επίσης και πρακτικά τα φορέματα που άλλόσπου, άναλόγως της περιστάσεως εις πρώνά, άπ'γευματινών ή και βροχυνά.

Ο κορσις, που είχε παραγωνισθει, ξαναγύρισε. Μέσα εις το σφύζιμο του satin ή του jersey ή γραμμή του σώματος διαφαίνεται καλύτερα.

Με την άνοιξι ξαναφαίνονται οι λατμοί. Κάτω οι φίλοι γιακάδες και άπο παλάτα άκόμη.

Τα ουδέτερα χρώματα δια τα πρόχειρα προτιμώνται. Το μαύρο με το άσπρο έπιτυγχάνουν πάντα. Έν τούτοις το κόκκινο, το βλεν, το πράσινο, το καστανό, το στακτι γορημοποιούνται πάντοτε.

Δια της άνοιξιάντης τουαλέτες μεταχειρίσθησαν έπιτυχώς πτερά και marabout. Είς poufs καθ' όλον το μήκος της φούστας εις γιακά ζακέτας, το πτερό είναι θελακτικό γορηρίσμα. Το marabout και το cygne κάμνουν παλάτα για βραδείς άπαλά και νόστιμα.

Το γυνικόν είναι ότι ή γραμμή του σώματος άφίεται πάντοτε έλευθερά να δεικνύη την άρμονία της, και να δίδη στή σιλουέττα την έπιθυμητή κομψότητα άποφύγουσα τα παράδοξα και υπερφυσικά που γελιοποιούν.

ANGÈLE

Και ή κοινές ένθύμησες, σάν σιδηρές άλύσεις
Μας δένουν, και παντοτεινά νέους δεσμούς μας πλέκουν.
Θάμαστε γέροι, αδύνατοι, αλήθεια, δά τρικιάω,
Όμως πάντα πειδ δυνατό τα χέρι θά σου σφιγγω,
Γιατί βλέπει, καθημερνά διπλάσια σάγαπάω,
Σήμερα πειδτεγ' από χθές μ' άπ' αύριο πειδ λίγο.

Κι' άπ' τον ώραίο έρωτα π' ως όνειρο περνάει
Όλα στα βάθη της ψυχής εγώ θά τα φυλάξω.
Τη σύντομη έντύπωσι, που γορημοκουλιάει
Τότε ήσυχά ήσυχά θά ξανααπολαύσω.
Μαξεύοντας ζηλότυπα για τα γέρικα χρόνια,
Θά είμαι τότε πλούσια, με σπάνιο θησαυρό.
Του έρωτα της νεότητός μου, θά έχω έτσι αιώνια
Την άνεκτήμητη χαρά, χουσαφι καθαρό.
Την ευτυχία την παλιά, άν θέλη, άν ποινή
Τη γλύκα της, στή μνήμη μου ή ματιά σου ως κυττάξη,
Γιατί από τον έρωτα π' ως όνειρο περνάει,
Όλα, στα βάθη της ψυχής, και Σά τάχω φυλάξει.

Όταν θά είσαι γέρος κέγώ θάμαι γορηούλα,
Τά καστανά μαλλιά σου τα χρόνια σάν λευκάνουν,
Τό Μάη, με τον ήλιο, στού κήπου την άκροούλα,
Θά πάμε τα κορμά μας ή άχτινες να ζεστάνουν.
Μέσ' την καρδιά θά βάζη ή άνοιξι γορηούλα,
Σάν τον παληό εκείνο ώραίο μας καιρό,
Θά σου γελώ με λίγη στην κεφαλή τρεμοούλα,
Και θά μου λες γιαάτη ψευδίζοντας το ρό.
Στό κίόσκι καθισμένοι με μάτια τρυφερά
Θά κυτταζόμαστ' όπως τα χρόνια τα παλιά.
Όταν θά είσαι γέρος κέγώ θάμαι γορή
Τά καστανά μαλλιά σου σάν γίνουνε λευκά.

ΑΡΚΑΔΙΟΥ ΑΒΕΡΤΣΕΝΚΟ

Ο ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΑΣ ΓΛΥΜΠΟΒΙΤΣ

Α.

ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ! —είπεν ή κυρία Πρίντσεβα. Είναι τώρα ένας μήνας πού έξω λογογηθήκαμεν τόν έρωτά μας. Κκι πρέπει, βέβαια, να είμεθα εϋτυχεῖς (έγώ, σού τó βεβαιώ, είμαι), άλλά σύ... —, δια σένα είμαι ανήσυχη. Τί έχεις; Είσαι σκεπτικός, σιωπηλός. Συχνά, εκεί πού κάθεται στή γωνία, κκτι ψυθιρίζεις... εἰς τās έρωτήσεις μου άπαντῆς άλλ' άντ' άλλων. Άγάπη μου! Μήπως ἴσως έπαισες να με άγαπή; ἴσως σ'αυτόν τόν ένα μήνα με άηδίασες; Μήπως συνήτησες καμμίαν άλλην; Βέβαια, εάν άγάπησες άλλην, τίποτε δέν μένει να κάμω... δέν είμπορεῖ κκιές να διατάξη τήν καρδιά τού άλλου. Έγώ ένα μόνον ζητώ: είλικρίνειαν. Συνήτησες άλλην' τί να γείνη; Πρέπει όμως να τó πῆς... Έγες μόνον υπ' όψιν, ότι άν άντ' άλλεύς, δέν θά τó άφήσω έτσι. Δόξα σοι ό Θεός, είμπορεῖ κανείς να εύρη δηλητήριον, όταν θελήσῃ.

Πράγματι, τó πρόσωπον τού Γλύμποβιτς ήτο σκεπτικόν και άγρημένον, τó δέ βλέμμα του ήτο προσηλωμένον με κάποιον έκφρασιν θλίψεως όχι εἰς τήν Πρίντσεβαν, άλλά κάπου εκεί εἰς τήν γωνίαν.

Άνεστéναξε.

—Βέβαια αυτό πού λέγεις δι' άλλην γυναίκα δέν είναι άλήθεια. Άγαπῶ μόνον σε, και ἴσως αυτό είναι ακριβώς τó όποῖον με στενοχωρεῖ.

—Σε στενοχωρεῖ; Και διατί;

—Πές μου, δέν σοῦ ήλθε ποτέ εἰς τόν νοῦν καμμία σκέψις δια τὰ παιδιά σου;

—Μά τί σχέσιν έχουν εἰδῶ τὰ παιδιά;

—Τὰ παιδιά!.. Τὰ παιδιά εἶνε άγγελιοί επί τῆς γῆς· τὰ παιδιά εἶνε κόκκινα λουλουδάκια στό άναμένο από τόν ήλιο περιβάδι. Και συ έχεις τέτοια ωραία λουλουδάκια δύο...

—Και τί με τοῦτο;

Ό αίσθηματίας Γλύμποβιτς έσκέπασε με τὰ χέρια του τó πρόσωπόν του και έψιθύρισε:

—Τὰ άγαπῶ σάν δικά μου παιδιά... Με φοβίζει τó μέλλον των.

—Ω Θεέ μου!.. Μά διατί;

—Δέν σοῦ ήλθε ποτέ στόν νοῦν τί θά γείνη, εάν ό άνδρας σου μάθῃ τās σχέσεις μας;

—Τί θά γείνη; Άπλούστατα, σκάνδαλον.

—Ω! —είπεν στενάζων ό Γλύμποβιτς. Έγώ κκτι άλλο φοβοῦμαι... Φόνον!

—Δηλαδή σκέπτεσαι ότι θά σε φονεύσῃ;

—Πόσον όλίγον με γνωρίζεις!.. Έγώ να σκεθῶ δια τόν έαυτόν μου! Όχι έμέ... Φοβοῦμαι μήπως τó τρελλό έκδικητικό του χέρι πέσῃ επάνω σου!

Η κυρία Πρίντσεβα έσύρθη πολύ κοντά εἰς τόν Γλύμποβιτς, και με τρυφερότητα τού άπέτεινε τήν έρώτησιν, τήν όποιάν έρωτοῦν πρό πολλῶν χιλιάδων έτών εἰς παρομοίας περιστάσεις:

—Θά λυπηθῆς εάν άποθάνω;

—Και έρωτῆς; Μή λησμονῆς όμως, ότι θά αφήσῃς παιδιά, δύο άθῶα μικράκια... Τί θά γείνουν; Ό φονεύς πατέρας των ή θά σταλῆ εἰς τó κάτεργον, ή αν άθωωθῆ και τó διαφύγῃ, θά άρχίσῃ να πίνῃ, δια να πιῆξῃ με τó σπῆρο τās τύψεις τῆς συνειδήσεως και τῆς μετανοίας... Έτσι μεθυσμένος, παραλυμένος, θά έρχεται εἰς τó ψυχρό δωμάτιο τῶν παιδιῶν και θά κτυπῆ και θά βραχνίξῃ τὰ άθῶα μικρά του. «Μπαμπάκα!» — θά έρωτοῦν σπαρκατικά με σηκωμένα τὰ άδύνατά τους χεράκια — «γιατί μάς δέρνεις;!» Και ό πατέρας τους θά οδρλιάζῃ:

«Σιωπή, τρισκατάρατο γένος!»...

Η κυρία Πρίντσεβα έγειρε τήν κεφαλήν της εἰς τόν ώμόν του και ήρχισε να κλαίῃ.

—Και ύστερα θά άποθάνῃ από κακοήθη πυρετόν κοντά εἰς τὰ τρομαχμένα από τόν φόβον παιδιά του. Και θά κυττάζουν με φρίκην τó παρκαρωμένον από τήν κακία και τήν τρέλλν πρόσωτόν του... Δέν μοῦ λέγεις, —επάνω σ' αυτό —, έχει τίποτε εἰς τήν τράπεζα;

—Τί;

—Σε έρωτῶ αν έχῃ τίποτε... εἰς χαρτά ή εἰς τρεχούμενον λογαριασμόν.

—Καλές τί λές; Άπό πού να έχῃ! Όλα τὰ πρώμα... Μά πόθεν αὐτή ή έξαφνική σου έρώτησις;

—Διότι, εν τοιαύτη περιπτώσει, τὰ παιδιά θά μένουν στό δρόμο. Τί νομίζεις ότι τὰ περιμένει; Ό ένας θά γείνη κανέναν λωποδύτης, και ή άλλη... τού δρόμου!

—Ω! μή λέγῃς τέτοια λόγια! —έβγαλε μίαν φωνήν γεμάτην από φρίκην ή κυρία Πρίντσεβα άρραξουσα τῆς κεφαλῆν της.

—Τί να κάμωμεν λοιπόν; Θεέ μου, τί να κάμωμεν; Άκουσε... Και πῶς νομίζεις και καλῶ ότι έξάπντος θά με σκοτώσῃ;

—Αὐτός; Κκι βέβαια θά σε σκοτώσῃ. Ω, φιλάτῃ μου... Φαίνεται ότι πολύ κακά γνωρίζεις τού άνδρας πού άγαποῦν... Οὔτε νόμοι, οὔτε παιδιά είμποροῦν να τούς έμποδίσουν...

—Λοιπόν; Τί θά γείνη; Άπό τὰ λόγια σου βγαίνει ότι πρέπει να χωρισθοῦμε;

—Ό Θεός να φυλάξῃ! Άλλά εἰγώ θέλω να είμαι έξησραλισμένος ως πρὸς τήν τύχην τῶν παιδιῶν σου. Έστω ότι εἶνε δικά σου παιδιά — δια μένα είναι τó ίδιο, — τὰ έχω άγαπήσει σ' αυτόν τόν μήνα τόνον, ώσάν να εἶνε δικά μου.

—Άλλά, εν πάσῃ περιπτώσει, κκτι τι θά τούς μείνῃ! Έγώ έχω διαμαντικά...

—Ω, διαμαντικά! Ό πατέρας των θά τούς τὰ πάρῃ και θά τὰ πῆ... Πῶς θά είμπορέσῃς να τὰ έξασφαλίσῃς από αυτό;

—Ξέρεις τί; Έγώ μετ' γρηθ θεία εἶνε άλήθεια ότι δέν εἶνε πλουσία...

—Έχει καμμία άσφάλεια δια θάνατον;

—Νομίζω όχι.

—Βλέπεις λοιπόν; Έχεις καμμία άσφάλεια ότι δέν έχει άλλους συγγενεῖς; Πές μου, έχεις;.. Πόθεν είσαι άσφαλισμένη;

—Άσφαλισμένη... —είπε μηχανικῶς ή κυρία Πρίντσεβα. Και τί θά πῆς εάν εἰγώ ή ἴδια άσφαλισθῶ;

—Σύ; Χμ... Αυτό πραγματικῶς εἶνε μία ιδέα. Εάν, βέβαια, κληροδοτήσῃς τήν άσφαλεία σου εἰς τὰ παιδιά. Και να μή μάθῃ τίποτε ό άνδρας σου δι' αυτό...

Πολλήν άκόμη ώραν ήκούετο ό ψίθυρος τῆς συνομιλίας τῶν έρωτευμένων εἰς τó μικρό μπουντουάρ τῆς κυρίας Πρίντσεβας.

Β.

Μίαν ήμέραν, ενῶ ή κυρία Πρίντσεβα ήτο μισοπλαγιασμένη εἰς μίαν καλλιτεχνικήν στάσιν επάνω εἰς τήν chaise longue, ό δέ πλησίον της καθήμενος εἰς ένα χαμηλό σκαμνάκι τρυφερός Γλύμποβιτς τῆς γέμιζε τὰ χέρια με φιλιά, έμβῆκεν ό σύζυγος, κύριος Πρίντσεφ.

—Συγγνώμην, —είπε ξηρά-ξηρά. Μήπως ἴσως σάς ήμώδισα;

—Ά όχι, τίποτε, —άντέταξεν ό Γλύμποβιτς με σπανίαν εἰς τοιαύτας περιστάσεις έτοιμότητα. Έγώ ακριβῶς αὐτήν τήν στιγμήν ήχαριστοῦν τήν "Όλγα Νικολάγεβνα δια μίαν άγαθήν πράξιν πού έκαμε.

—Έτσι; —είπεν ό σύζυγος μ' ένα τόνον ψυχρόν. Ξέρετε, κύριε

Γλύμποβιτς; Έχω να σῆς βμιλήσω δια κκτι τι σεχαρόν. Περνῆτε εἰς τó γραφεῖόν μου;

—Παρακαλῶ! πολύ εύχαριστῶς!

Οἱ άνδρες άπεσύρθησαν.

Με παρκαρωμένον από φρίκην πρόσωπον έπετάχθηκεν από τήν θέσιν της ή κυρία Πρίντσεβα και ήρχισε ν' άκροάζεται. Έπερίμενε ν' άκούσῃ κανένα νευρικόν διάλογον, κανένα κτύπημα, έπειτα πυροβολισμόν, μίαν πνιγμένην κραυγήν και... ένα πτώμα βαρῶ να πίπτῃ. Άλλ' όχι! Εἰς τó γραφεῖον ήτο σχετικῆ ήσυχία.

—Έξηγούνται, — έσέφηρ ή κυρία Πρίντσεβα. Και κρατοῦσα τήν άπελπιστικά πάλλουσαν καρδίαν της έμβῆκεν εἰς τήν τραπέζαν όπου ήτο έτοιμο τó τσιπ.

Η τραπέζα εἶχε συγκοινωνίαν με τó γραφεῖον, και από τήν κλεισμένην θύραν ήκούετο ή συνομιλία, δέν διεκρίνοντο όμως αἱ λέξεις. Ηκούσθη μόνον μία φωνή διαμαρτυρίας τού κ. Πρίντσεφ και αἱ άσυνάρτητοι λέξεις τού Γλύμποβιτς: «Δέν έχετε δικαίον! Αυτό εἶνε άδικον! Έάν δέν θέλετε να σκεφθῆτε δι' αὐτήν, σκεφθῆτε τουλάχιστον δια τὰ παιδιά σας!»

—Ποράξενο! — έσκέφηρ ή κυρία Πρίντσεβα. Αὐτός σκέπτεται περισσότερο δια τὰ παιδιά μου, παρά δι' έμέ. Τί περιεργα πράγματα!

Έστάθη πάλιν νακροασθῆ.

—αἴνε, βέβαια, ζήτημα τó ποῖος θά άποθάνῃ πρώτος!» — «Και εἰγώ σῆς λέγω»... —α' Όρείλατε να παραδεχθῆτε, ότι εἶνε νέα γυναίκα!» — «Και τί με μέλει έμένα!» — «Και ότι ή οικογενειακή εύτυχία εἶνε κκτι πολύ άσταθές»...

Τίποτε περισσότερο δέν ήτο δυνατόν να ένονηθῆ.

Ηναψαν τó φῶς. Ηλθαν τὰ παιδιά — ό ἴγώρ, πέντε έτών και ή Κάτικ, έπτῶ, —συνοδευόμενα από τήν παιδαγωγόν.

Έπήραν τó τσιπ. Έπειτα, αφού εύχαρίστησαν τῆ μαμά έκάθησαν και ήρχισαν να κυττάζουν ζωγραφίες. Και αφού έτελείωσαν έπήγαν να κοιμηθῶν, ενῶ άκόμη ό Πρίντσεφ έξηκολούθει να συζητῆ με τόν Γλύμποβιτς δια κκτι, ποτε ύψῶνων, ποτε χαμηλώνων τήν φωνήν.

Άπό τó ένα μέρος ή κυρία Πρίντσεβα ήσθάνετο εύχαρίστησιν διότι τó πρῶγμα έτελείωνε χωρίς θόρυβον, χωρίς σύγκρουσιν, πυροβολισμούς και φόνους· έξ' άλλου όμως τήν καρδίαν τῆς άπίστου συζύγου έπλήρωνεν ένα βαρῶ αἴσθημα κάποιας παραδόξου δυσαρρεσκείας και διαψευδομένης προσδοκίας.

—Αὐτό μόνον; Ω! Άλλοι άνδρες εάν ήρχοντο εἰς σύγκρουσιν χάριν της, ποῖος να τήν κερδήσῃ, δέν θά έφέροντο ώσάν να συνεχίτουν καμμίαν έμπορικὴν έπιχείρησιν. Η αὐτή δέν θά ήτο δά και κανέν πολύτιμον άντικείμενον συζητήσεως και συμπλοκής, ώστε χάριν της να πυροβολοῦν ή να μονομαχοῦν...

Και έξηκολούθει ή κυρία Πρίντσεβα με τήν πλέον άπληστον περιέργειαν να ώτακουστῆ: δέν θά άκουσθῆ επί τέλους: «πυροβολισμός, πνιγμένη κραυγή, και βαθύς γδοῦπος πίπτοντος σώματος»...

ἴσως τότε θά άνεκουφίετο.

Πυροβολισμός δέν ήκούσθη.

Άντ' αὐτοῦ, εἰς τās δέκα τó βράδυ ή θύρα τού γραφείου επί τέλους ήνοιχθη και έβῆκε με όρμην κατακόκκινος και καθίδρωος ό Πρίντσεφ. Έκλονίζετο από τήν κούρσιν και εκύτταζε γύρω με θυμῶ βλέμμα.

Ό Γλύμποβιτς, άπ' εναντίας, ήτο θροσερός, όπως πάντοτε· έβῆκεν από τó γραφεῖον άψογος, κουμβωμένος, ήρνήθη να πάρῃ τσιπ, έβίλησε τó χέρι τῆς οικοδοποιήσῃς, άπεχαίρεισε τόν οικοδοσοπότην, και αφού έψιθύρισε κκτι εἰς τó αὐτῆ τῆς παιδαγωγῶ όταν έφρευγε, έξηρανόθη.

—Τί ήσαν αὐτά αἱ συνομιλίαί σας με τόν Γλύμποβιτς; — με προσποιητήν ψυχραιμίαν ήρώτησεν ή κυρία Πρίντσεβα, ενῶ έγυνε τσιπ εἰς τó κύπελλον τού άνδρός της.

—Εἶνε ένας άχρεῖτος αὐτός ό δικός σου ό Γλύμποβιτς, —είπε με σοβαρότητα ό σύζυγος.

Η σύζυγος άνετινάχθη.

—Πρῶτον, τί θά πῆ αὐτό τó «ό δικός σου», και δεύτερον, παρακαλῶ να ήσαι ευγενέστερος δια τούς γνωρίμους μου!

—Γνώριμος! Καλός γνώριμος!

—Έγώ δέν είμαι σύμφωνη μαζί σας, —είπεν ή παιδαγωγός άπροσοκῆτως άναιμυνομένη εἰς τήν συνομιλίαν. —Ό κ. Γλύμποβιτς εἶνε πολύ λαμπρός άνθρωπος.

—Έτσι εἰ; Και μοῦ έπιτρέπετε να ρωτήσω διατί εἶθε καταγοητευμένη μαζί του;

—Μά αὐτός με τόσο ενδιαφέρον έφέρθηκε στή μαμά μου, πού και δέν τήν γνωρίζει μάλιστα... Τόση έδειξε γι' αὐτήν συμπάθεια! Με συνεβούλευσε μάλιστα να άσφαλισθῶ δια να μή μείνῃ χωρίς τίποτε εν περιπτώσει και εἰγώ...

Ό κύριος Πρίντσεφ έσήλωσε τó κεφάλι.

—Μά τί; σῆς άσφάλισε και σῆς;

—Τί θά πῆ αὐτό — «και σῆς»;

—Διότι και έμέ αὐτήν τήν στιγμήν με άσφάλισε. Όλόκληρην ώραν προσπαθοῦσα να τó άποφύγω, άλλά μήπως είμπορεῖς από αὐτό τó αίσθηματικό άγαθολάπαθο να ξεκοψῆς; Για τὰ παιδιά, για τήν γυναίκα με τέτοια ρητορικά με έμπλεξε, πού όλίγον έλειψε να άρχίσω τὰ κλάμματα. Και τί να κάμω; άσφαλίσθηκα. Μά τήν άλήθεια, εἶνε φρίκη αὐτοί οἱ πράκτορες τῶν άσφαλειῶν!...

[Άπό τó ρωσικόν]

ΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

Εἰς τήν σοβαράν και συγχρόνως έλαγωγόν πνευματικήν τροφήν, τήν όποιάν θά προσφέρῃ ή «Εθνική Ζωή» εἰς τούς αναγνώστας της, καταλέγομεν και τó εκλεκτό διηγηματολόγιόν της. Τὰ διηγήματά μας θά εκλέγωμεν μεταξύ τῶν άριστουρημάτων τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας, ιδιαιτέρην όμως προτίμησιν θά δείξωμεν δια τὰ Ρωσικά διηγήματα. Η Ρωσική διηγηματογραφία κατέλαβεν από πολλοῦ όλως ιδιάζουσαν θέσιν εἰς τήν παγκόσμιον φιλολογίαν δια τήν λεπτοτάτην ψυχολογικήν ανάλυσιν τῶν χαρακτηριστων και τήν ανατομίαν τῶν ψυχικῶν συναισθημάτων τῆς πλουσίας εἰς αἴσθημα και έξαιρετικῆς μυστικοπαθείας ρωσικῆς ψυχῆς. Εἰς τὰς κυριώτερας ευρωπαϊκάς γλώσσας εἶνε μεταφρασμένα πρό πολλοῦ τὰ προσιόντα τῶν καλλιτέρων Ρώσων διηγηματογράφων, ή δ' ευρωπαϊκή κριτική τὰ παρακολουθεῖ με έντεταμένην προσοχήν και συμπάθειαν. Δι' ήμῆς ό φιλολογικός αὐτός πλοῦτος εἶνε σχεδόν έξ ολοκλήρου άγνωστος, τὰ περισσότερα δέ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντων ρωσικῶν διηγημάτων προσφέρονται εἰς τó ἴδιόν μας αναγινώσκον κοινόν κατά μετάφρασιν από τās γαλλικάς συνήθως μεταφράσεις, ή όποία, περιττόν

να είπωμεν, πόσον ανακριβῶς άποδίδει τήν εννοιαν και τήν χάριν τού πρωτοτύπου. Η «Εθνική Ζωή», εύτυχίσαα να έξασφαλίσῃ τήν συνεργασίαν άρίστου γνώστου τῆς Ρωσικῆς γλώσσης και Λογοτεχνίας, θά προσφέρῃ εἰς τούς αναγνώστας της μεταφράσεις από αὐτά ταῦτα τὰ ρωσικά πρωτότυπα, θά έχῃ δέ τó θάρρος να κανηθῆ ότι θά συντελέσῃ εἰς τó να γνωρισθῆ ευρύτατα ή νέα αὐτή δι' ήμῆς φιλογολική δημιουργία, τοουτοτρόπος δέ θά ανταποκριθῆ εἰς μίαν πραγματικήν ανάγκην και άπαίτησιν τού κοινου, τó όποῖον διψῶ κκτι τι νέον. ανώτερον και λεπτότερον από τὰ κοινῶς γνωστά και τετριμμένα.

Εἰς τó έπόμενον τεῦχος ή «Εθνική Ζωή» θά δώσῃ εν από τὰ διηγήματα τού διασημοῦ Ρώσου λογογράφου Μαξιμ Γόρκου.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΑΣ

Δι' έκαστον εκδιδόμενον βιβλιον τού όποιου άποστέλλονται ήμῖν δύο αντίτυπα, γίνεται ιδιαιτέρως κριτική.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΙΗΣΙΣ

Ρήγας Γκόλφης: "Υμνοι—'Αθήνα 1921—'Εκδοσις 'Αθηναϊκού Βιβλιοπωλείου. Χ. Γανιάρης και Σα. Από τα τόσα ποιητικά βιβλία, που βγήκανε τώρα τελευταία, άλλα αξία κι άλλα ανάξια για μια πλατιά εξέταση, θα περιοριστώ να μιλήσω εδώ για τις ποιητικές συλλογές «Υμνοι» του κ. Ρήγα Γκόλφης, «'Απλά Λόγια» του κ. Ν. Πετιμεζά (Λαύρα) και «Λυρικά» του κ. Π. Δ. Ταχ-κίπουλου, κάνοντας αρχή από τον πρώτο. Πριν όμως μιλήσουμε για το καθένα χωριστά, μπορούμε να εξετάσουμε κάποιο αρκετά σημαντικό σημείο. Κ' οι τρεις αυτοί ποιητές είναι από τους πιο τακτικούς συνεργάτες του «Νουμά»· μπορούμε μάλιστα να ειπούμε, ότι κ' οι τρεις—ποιος προτίτερα και ποιος αργότερα—έχουνε βγή σκεδόν όλως διόλου από το «Νουμά». 'Η λεπτομέρεια τούτη πρέπει να μας φέρη στο συλλογισμό, ότι κ' οι τρεις μαζί αντιπροσωπεύουν κάτι από την ιδεολογία του περιδοχίου, που χρόνια τώρα είναι το όργανο κάποιου ώριμου κύκλου λογίων· ότι κ' οι τρεις αντιπροσωπεύουν κάποια σχολή, κάποια τάση ή κάποια ιδεολογία συστηματοποιημένη πιά. Μά από τη μελέτη των τριών ποιητικών συλλογών μπορούμε να βγάλουμε κάθε άλλο συμπέρασμα παρά αυτό. 'Ανόμοιοι κ' οι τρεις ποιητές άναμεταξύ τους και στη σκέψη και στην ποιητική διατύπωση της και στη χαρακτηριστική τους τάση. Το μόνο κοινό γνώρισμά τους είναι ή χρησιμοποίηση του γλωσσικού όργανου ή πιο σωστά ή γλωσσική μορφή· το τυπικό κ' ή φθογγολογία και κάπου-κάπου κ' ή λεξιθηνία.

Ξέρουμε πως αρκετά χρόνια ο «Νουμάς» είχε για πρώτο σκοπό του να είναι το όργανο των δημοτικιστών και πως αγωνιζότανε—όπως κι αγωνίζεται ακόμη—για τη γλωσσική μεταρρύθμιση. Το τι κατώρθωσε επάνω σ' αυτό δεν είναι τώρα ο τόπος κ' ή εύκαιρία να το ειπούμε. Μά σύγκριμα με τον άγωνά του αυτόν έδειξε και κάποια προσπάθεια ν' αντιπροσωπεύη και μια ώριμη ιδεολογία, που στο τέλος άποκρυσταλλώθηκε—ας πούμε—σε μορφή σοσιαλιστική ή και ανθρωπιστική. 'Εγινε λοιπόν και όργανο ιδεολογίας άλλης έξδν από τη γλωσσική. Σύμφωνα με την τάση του αυτή και με την προσπάθειά του θα έπεριμένε κανείς να βλέπη και τους τακτικούς συλάχιστο συνεργάτες του να είναι με τα οποιαδήποτε έργα τους αντιπρόσωποι της ιδεολογίας του.

Οι τρεις όμως ποιητά, που ονομάσαμε παραπάνω, δε μας βεβαιώνουν τίποτε τέτοιο με τα βιβλία τους. Έξδν από το κοινό γλωσσικό γνώρισμα καθώς το καθορίσαμε παραπάνω, δεν έχουν κανένα άλλο πιο ουσιαστικό και πιο χαρακτηριστικό. Κάποια νότα πίκρας ή μυστικού πόνου, που κορυφαίει στα ποιήματα και των τριών, δεν μπορούμε να την πάρουμε για έξχωριστό γνώρισμά τους, άφορ ή ίδια νότα υπάρχει σ' όλους επάνω-κάτω τους 'Ελληνες ποιητές, παλαιότερους και νεότερους, ή ακόμη και σ' όλους τους συγκαιρινούς ποιητές όλου του κόσμου. 'Ο πόνος και ή πίκρα είναι ο κυριώτερος σύντροφος της σημερινής ζωής, και οι τραγουδιστάδες της ζωής αυτής είναι με το τραγούδι τους άληθινοί στο σημείο τούτο. Ψέλνουν όπως τους κανοναρχαί ή ζωή.

Η άνομοιότητα, που αντίκρύζουμε σε τρεις συνεργάτες ενός περιδοχίου με κάποια ώριμη ιδεολογία, μας βεβαιώνει με τον πιο θετικό τρόπο, πως οι ιδεολογίες, που κινηγάμε έμεις οι 'Ελληνες ή προσπαθούμε να τις κινήσουμε, δεν έχουνε γίνει ακόμη πίστη μας και δεν μπορούνε να μας κρατούνε πιστούς στη λατρεία τους. Με τούτο δε θέλουμε να ειπούμε, ότι οι ποιητές μας σήμερα, μίν άκολοθώντας ώριμμένες ιδεολογίες, που τους τραβούνε κάπως, ή σχολές, ζημιώνονται. Κάθε άλλο πιστεύουμε. 'Ο ποιητής, πουλι έλεύθερο να πετάη όπου θέλει και όπου μπορεί, δεν πρέπει να κλεινεται θεληματικά στο κλουδί των σχολών ή των ιδεολογιών. 'Ο νοός του ποιητή, ο ίκωνός να δημιουργή, ως δημιουργή χωρίς ν' άκολουθή κάλοπεια ή να δέχεται άρχηγούς· κ' ή δημιουργία του, όποια κι αν είναι, ως είναι δημιουργία δική του κι ανεξάρτητη από κάθε σκληρωτική δύναμη. Μά από την άλλη μεριά δεν πρέπει να θαρρούμε περιστατικό άνάξιο να το προσέξουμε αυτή την άδιαφορία κάθε πνευματικού εργάτη να προσηλώνεται στερεά στην ιδεολογία,

που τη θαρρεί μόνο—χωρίς και να τη δέχεται πραγματικά—πίστη του και τίνε διαλαλεί. Το φαινόμενο αυτό μπορούμε να το πάρουμε βοήθ ή να νοιώσουμε γιατί ή σκέψη μας είναι ακόμη τόσο άσυστακτη σ' όλα και γιατί πελαγοδέρνεται σ' άοριστίες και σ' άερολογήματα. Κι' όταν από τις γενικόττες έρθουμε στις μερικόττες, μπορούμε να εξηγήσουμε γιατί ένας ποιητής μας παρουσιάζεται τόσο άνόμοιος σ' ένα μονάχα σύντομο βιβλίο του.

'Ο κ. Ρήγας Γκόλφης είναι ποιητής που δεν μπορεί να του άρνηθ ή κανένας την άληθινή ποιητική του φλέβα και που γνωρίζει τα μυστικά της τέχνης του. Μά είναι και ποιητής, που συχνά βιάζει την ψυχή του να υπαγορεύη στη λήρα του αισθήματα, που δεν τότε συγκινούν και τον ίδιο. 'Αλλιώς δε μπορεί να εξηγηθ ή πως ο κληρητής αυτός της ιδέας κ' ή χαροκόπος της σκέψης γίνεται και κληρητής της άδαθης αισθηματολογίας και των στιχογραφικών παιγνιδιών· πως ο σοσιαλιστής, ο ιδεολόγος που ψέλνει την άπεργία, που έρμηνεύει το θυμό και τον πόνο του ανθρωπιστή, όταν τον παίρνουνε στρατιώτη :

“Ω αν εινε να χαθω τυφλά, για βάρβαρα συνήθια
για μάτια κ' άγρια μίση,
κάλιο το μίσος να δεχτώ, κ' άπ' τα δικά μου στήθια
μιά νέα φωτιά να όρημση...”

('Ιμπεριαλισμός)

πως θυμάται να τραγουδήση κ' έρωτικές μικρολογίες, αισθήματα και πάθη παραπολύ άτομιστικά. 'Η λήρα του ποιητή είναι βέβαια πολύ-χορδη. Μά όσο πολύχορδη και αν είναι, πάντα από κάθε χορδή βγαίνουν τόνοι, που μ' όλη τη διαφορά τους θυμίζουν ότι είναι ή φωνή μιας και της ίδιας ψυχής. Σπάνια σε ποιητική συλλογή να βρεθ ή τόσο άνομοιότητα έσωτερικής ούσιας, όση βρίσκεται στους «Υμνους». Θά μπορούσαμε να ειπούμε πως τη συλλογή αυτή την έγραψαν τρεις και τέσσερες διαφορετικοί ποιητές, καθένας με ξεχωριστή προσπάθεια να μη μοιάζη τον άλλο. Βρίσκουμε μέσα στους «Υμνους» ποιήματα πολύ άτομιστικά: (Παλιά Γειτονιά, 'Αξέχαστη, Βήματα, Λουίζα κτλ.) τόσο άτομιστικά, που να μας άνηχάζουν να στοχαζόμαστε για ποιόν άφορμή δε μας συγκινούν και να βλέπουμε πως τους λείπει ή δραματική κίνηση και πως τα καθέκαστα της ζωής ενός ανθρώπου δε μας ενδιαφέρουν, όταν δεν κλεισούνε μέσα τους και την έννοια της ανθρωπίνης γενικόττης. Βρίσκουμε ποιήματα, όπου μας παρουσιάζονται άισθηματικόττες, που φάνονται σαν κάποια μεγάλη και πράξηση—μπορούμε να ειπούμε κ' άτόχαστη—άντινομία στο κύριο νόημα άλλων τραγουδιών, όπου φανερώνεται πόνος και θυμός για τη σημερινή μοίρα του ανθρώπου, για την κυριαρχία ιδανικών, που θλιβούνε την ψυχή του ποιητή.

Η αντίνομία τούτη είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα όλης της συλλογής. Καθένα από τα ποιήματα, που κάνουν το σύνολό της, όταν το κοιτάμε χωρισμένο από τ' άλλα έχει βέβαια την άξία του και στην ούσια και στην τεχνικόττη του· μά όλα μαζί παρουσιάζονται άδυνατισμένα στην έννοιά τους και δε μας άφίνουνε να ιδούμε καθαρά την ψυχή του ποιητή και το δράμα, που παίζεται μέσα σ' αυτή, επειδή για μας κάθε λυρικό έξεσπασμα δεν εινε παρά το φανερώμα κάποιου ψυχικού δράματος. Με πόση εύχαρίστηση και συμπάθεια θα παρακολουθούσαμε όλο το δράμα, που έκαμε τον ποιητή να γράφη στίχους σαν και τούτους :

Πόθος κανείς δεν άγγιξε την ύπαρξή μου έμει,
τά πάντα είναι σβυσμένα,
και μίτ' εσύ, ώ έρωτικέ βαθύτατε καημέ,
μου λύγισες τ' άφρένα.

Δειλή μου ανάταιλε ή ζωή, ορόδου χλωμού ευωδιά,
σε στήθη κουρασμένα,
κι' όσα όνειρα τρικύμησαν τη λεύτερη καρδιά
μου φύγαν,—τρογημένα.

Γέρονον οι μέρες, σά στροφή θλιμένου τραγουδιού,
—γλυκός ρυθμός για μένα—
μά κάποια όρημή, σαν έξεσπασμα χαράς μικρού παιδιού
μου γνέφει άπελπισμένα.

“Ω της ψυχής μου άνήλαγε, πυκνέ, μαύρε δρυμέ,
κυκλώνεις με όλοένα,
και σπαταράς την άπλερη την ύπαρξή μου έμει
στη λυρική μου πένα.

Με πόση στοχαστική προσοχή θα παρακολουθούσαμε το ψυχικό δράμα, που την έννοιά του μας τίνε δίνουν τέτοιοι στίχοι :

“Ενα τουφέκι μουδωσαν, μου κρέμασαν σπαθί
και μούπαν : «έμπρός τράβα.
Στο πέρασμά σου ούδε κλαρι όρθο να μη σταθ ή,
κάψε; βουλκιάνου λαβα».

Κ' εγώ, με την καρδιά βαρεία κ' άνέγνωνη, χτυπώ
μπροστά μου ό,τι κ' αν βρίσκω
σε πολιτείς και σε βοννά τρικύμησα σκορπώ
και σαν κατάρα μνήστω...

(“Άλλη Πίστη”)

ή οι στίχοι

“Ω τον άγώνα της ζωής το μαύρο
πώς τότε νοιώθω άργά να με συντρίβ ή !
Τη νύχτ' άποσταμένος, στο καλύβι
σά γέροντο, λίγη άνάπαση για νάβρω,
ξυπνά βαθιά μου ο πόνος, που τον κρύβει
κάθε νευρί άργασμένο από το μαύρο
τον άτέλειωτο κόπο, και μεθλίβει
τη μπόρεσή μου πιά να μην ξανάβρω.
Και σαν ή αύγη ορδίσει, κ' άπ' την άγια
τη χρυσαγκάλια του ύπνου με νάξει,—
δέχομαι της σκληρής ζωής τ' ά μάγια
και τη δουλειά με φρόνηση και τάξη.

Μ' άπ' τη βουβή της φρόνησής μου θλίψη,
κάλιο ένας κεραυνός να με συντρίψη...

(Για τον 'Αγώνα της Ζωής)

ΜΟΥΣΙΚΗ

Το Σάββατον, 27 Μαρτίου, έδόθη εις το Βασιλικόν Θεάτρον παρὰ του «Θεάτρον 'Ωδείου» ή Α'. παράστασις της **Κυρά-Φροσύνης**, περιληφθεΐσα εις το επίσημον πρόγραμμα των έορτών της 25ης Μαρτίου.

Η «Κυρά-Φροσύνη» είναι δράμα εις 3 πράξεις του γνωστού συγγραφέως κ. Γ. 'Ασπρέα, μετά μουσικής του νεαρού συνθέτου κ. Γ. Σκλάβου, κατά το είδος του m e l o d r a m e, όχι υπό την ελληνικήν σημασίαν της «όπερας», άλλα του «δράματος μετά μουσικής». Εις την Εδρωπαϊκήν φιλολογίαν υπάρχουν όνομαστά έργα του είδους τούτου, όπως το όνειρον θερινής νυκτός του Σαίπηρ μετά μουσικής του Μένδελσον, του γεμωνιατικού παραμυθι του Σαίπηρ μετά μουσικής του Φλοτόω, ο Μαμφρέδ του Βύρωνος μετά μουσικής του Σιούμαν, ή Φαΐδρα του Ρακίνα μετά μουσικής του Μασσενέ, και ή Athalie του ίδιου μετά μουσικής του Μένδελσον, ή Preciosa μετά μουσικής του Βέμπρε, ο Φάουστ του Γκαίτε μετά μουσικής του Λάσπεν, και τα άρχαία δράματα «'Αναγών», «Οιδίπους Τύραννος» μετά μουσικής του Μέντελσον, ίνα αναφέρω τα γνωστότερα.

Το είδος τούτο της τέχνης, άγνωστον μέχρις έσχάτων εν 'Ελλάδι, ήρχισε να γίνεται γνωστόν χάρις εις το «**Θεάτρον 'Ωδείου**». Το θέατρον τούτο είναι το μόνον θέατρον εν 'Ελλάδι, το διαθέν όλα τα άπαιτούμενα καλλιτεχνικά στοιχεία δια την διδασκαλίαν τουούτον έργων : ήθοποιούς άνεπτυγμένους και ίκανούς, σκηνικά, όρχήστραν, χορωδίαν και κόσμον δλόκληρον μαθητευόμενον νέων και όρώων νεανίδων. Μετά την Arlesienne του Alph. Daudet με την ώραίαν μουσικήν του G. Bizet, ή όποία τόσον συνεκίνησε τους 'Αθηναίους, το θέατρον 'Ωδείου μας παρουςίασε την «Κυρά Φροσύνην» κατά τρόπον τιμώνα αληθών το έλληνικόν θέατρον. Ένα τούτοκο σαλόνι - το Σαράϊ του 'Αλή Πασά—αί άμφίσεις των Χανουμισσών του χαρεμίου και της Χάμιως εις την Β'. πράξιν και ή σκηνη της εκκλησίας εις την Γ'. πράξιν μας υπενθύμισαν τα d e c o r s μεγάλων θεάτρον, των Theatres subventionnés της Εδρώπης.

Η Μουσική της Κυρά Φροσύνης—δια το δράμα δεν πρόκειται να όμιλήσωμεν εις την στήλην ταύτην—έχει πολλά σημεία, τα όποια μας έκαμαν να προσέξωμεν τον κ. Σκλάβον. Εις την

Διαβάζοντας τέτοιους κ' άλλους παρόμοιους στίχους,, που μας φανερώνουν το βαθυστόχαστο αντίκρυσμα της ζωής από τον ποιητή και φέρνουν εμπρός μας τον έσωτερικό του κόσμο ζωγραφισμένο με τη βοήθεια του στοχασμού και της άσθητότητας της ιδέας, λυπόμαστε όταν συναντούμε αρκετά ποιήματα, που μας κάνουνε να θυμόμαστε την κατάχρησήεξάφνη από άλλους στη μίμηση των «Στροφών» του Μωρσάς και διάφορους Πορφυρισμούς ή όταν βλέπουμε πόσο γίνεται ο ποιητής σκλάβος της προσπάθειας να φτιάγη στίχους τεχνικούς, που δεν ταιριάζουν καθόλου σ' ένα τραγουδιστή ιδέων και σ' ένα μελετητή της άψήλοτερης έννοιας της ζωής. Μόνο για στιχογραφικά παιγνίδια μπορούμε να νομίσουμε στίχους σαν αυτούς εδώ :

Μες στα χαλάματα
Ίσιου ταλάντεμα
στά κρούα φαντάσματα
σαν παραμάντεμα.
Μες τα μεσάνυχτα
φιδοσελάγισμα,
στά θαλασσάνουχτα
πικροναυάγισμα κτλ.

(Τέχνη)

Όπου όλο το ποιήμα είναι παρομοίωσες μόνο και επίθετα διακοσμητικά και το νόημά του πολύ λειφό.

Η ποιικιλία αυτή του τόνου και της τεχνικής των «Υμνων» δείχνει βέβαια πως ή πνοή του ποιητή τους είναι άκούραστη. Ένας λόγος παραπάνω να πιστεύουμε πως, αν ο κ. Γκόλφης, βοηθημένος από τη δεξιοτεχνία του, δεν έβίαζε τη λήρα του να τραγουδήση τόσο άνόμοια, θα μας έδινε φωνές της ψυχής του πιο όμιλητικές και που θα μας συγκινούσαν περισσότερο. Θά έδοθότους και το πάθος, που το πιστεύει και το δέχεται—όπως και είναι—θεότητα καλόβολη για το ποιητικό έξεσπασμα, να φανερωθ ή περισσότερο και να συντροφεύη πιο δημιουργικά την άνάλαψη ρωμαντική διάθεση της ψυχής του, που ξεφεύγει από όλα σχεδόν τα τραγούδια του.

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΤΙΕΡΙΔΗΣ

εισαγωγήν του έργου χρησιμοποιεί και αναπτύσσει επιτυχώς και το όραιον Βυζαντινόν ζσμα «Τίς Θεός μέγας ως ο Θεός ήμών» δίδον δι' αυτού και την κατακλειδα της εισαγωγής εν είδει choral. 'Αλλα ενδιαφέροντα στοιχεία της Α'. πράξεως είναι το θέμα του «**Μουχάρ**» και ή μουσική υπόκρουσις της «**Αράπικης παροιμίας**». Η Β'. πράξις άνοίγει με εύθυμον και ζωηράν μουσικήν και περιέχει εκτός του θέματος του 'Αλή και αρκετά εκτενές «μαλλέττον» επί ελληνικών θεμάτων. Η πλουσιότερα όμως μουσική πράξις είναι ή Γ' αρχίζουσα με intermezzo βάσις του όποιου είναι το τραγούδι της Φροσύνης. 'Επεται ή μουσική σκηνη κατά την ώραν της τρικυμίας, εις την όποιαν έπαρόχεται το θέμα της Φροσύνης. Το θέμα τούτο άκραιφνές δημώδες ζσμα της Μικρασίας—άκούεται εις το τραγικώτερον σημείον του δράματος απότο coranglais που άντικαθίστ' ή ηρωίδα ή όποία άπαγγέλλει μόνον το άποχαριστήριον νανούρισμα προς τα μικρά της, συνοδεία της όρχήστρας. Το a d a g i o της Γ'. πράξεως έλαβε προφανώς την θέαν της μεγάλης χορωδίας ή όποία θά ήκούετο από το έσωτερικόν της εκκλησίας—έναν το έργον δεν άνεπιβάξετο έσπευσμένως λόγω των έορτών—και ή όποία θά έτελείωνε με το μεγαλοπρεπέστατον ζσμα «Τίς Θεός μέγας». 'Ως κατακλείς του έργου χρησιμεύει μία «marche funebre ήτις άκούεται την στιγμήν του μαρτυρίου της Φροσύνης.

Η μουσική του κ. Σκλάβου θλιβερά έξ αρχής μέχρι τέλους, όπως είναι θλιβερά ή άτμόσφαιρα του δράματος, ποιικίλλεται επιτυχώς με το «μαλλέττο» της Β'. πράξεως και σκορπίει πραγματικήν εύθυμίαν και εύχαρίστησιν με την ώραίαν άνάπτυξιν ενός λαμπρού δημοτικού θέματος της 'Αρχαδίας. Εις την έκλογήν του θέματος ο κ. Σκλάβος υπήρξεν έξίστου εύτυχής όπως και εις τα δύο μαλλέτα της «Νιόβης» του, τα όποια ήκούσαμεν εις τας Συναυλίας της όρχήστρας του 'Ωδείου. 'Οσον άφορ' το Βυζαντινόν ζσμα της εισαγωγής και της σκηνης της εκκλησίας, ο συμπαθής συνθέτης έξάρσει εις την πτωχίην ελληνικήν μουσικήν μίαν ώραίαν σελίδα, έφαμίλλον της ώραίας έπεξεργασίας του «**Χριστός άνέστη**» εν τη Κοιμητοούμω του άειμνήστου Σαμάρα και του «**ή παρθένος σήμερα**» του κ. Καλομοίρη εν τ'ω μελοδράματι «Το δαχτυλίδι της μάνας».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΜΩΔΙΑΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

— Κάτι γελαστόν και εἴθιμον σὲ βλέπω, πῶς αὐτό; ἤρώτησα τὸν γαρνιάρην φίλον μου, ποῦ τὸν ξέρω συνήθως νευριασμένον μὲ τὰ παράξενα τῆς ζωῆς. Μήπως ἔρχεσαι ἀπὸ τὸ θέατρον, ὅπου ἔπαιζαν καμμίαν ξεκαρδιστικὴν φάρσαν;

— Ὅχι. Ἐκεῖ συνειθίζω νὰ νυστάζω. Ἐρχομαι ἀπὸ κηδεῖαν...

— Καὶ γελᾷς, ἀλιτήριε;

— Ὅλες ἡ κηδεῖες εἶνε γιὰ γέλια. Ἄλλ' αὐτὴ, ποῦ ἤμουν πρὸ ὀλίγου, ἦταν ἀπόλαυσις. Φαντάσου μιὰ κόρη νὰ κλαίῃ τὸν κακομοῖρην τὸν πατέρα της... ἔλληνιστί!

— Μὰ πῶς ἤθελες νὰ τὸν κλαίῃ, τουρκιστί;

— Ἐννοῶ πῶς τὸν ἔκλαιε καὶ τὸν μοιρολογοῦσε εἰς γλώσσαν ὑπερκαθαρεύουσιν, ἀρχαιοπρεπῆ καὶ ὑπεραττικίζουσιν! Φθάνει νὰ σοῦ πῶ ὅτι τὴν πλιὸ συγκινητικὴν στιγμὴν ποῦ ἦλθαν οἱ παπᾶδες νὰ σηκώσουν τὸ λειψάνον, αὐτὴ ἡ εὐλογημένη ἔλαβε μιὰ πόζα σκηνηκῆ, σὰν ἀρχαία τραγωδός, καὶ ἄρχισε τὸ μοιρολόι της μὲ μιάν σπαρτακτικὴν αἰτιατικὴν τριτόκλιτον: «ὦ πάτερ!... Καταλαβαίνεις πλιὰ τὰ ρέστα.

— Ὅθ' εἶναι ἴσως καμμιά ἀριστοῦχος γραμματιζοῦμενη Ἄρσα-κειάς...

— Δὲν ξέρω ἀπὸ ποιοῦ Ἀρχαιοπωλεῖο κάμνει τὰς προμηθεΐας της. Ἡξεύρα μόνον πῶς ἡ γραμματικὴ ἦταν ἡ καλλίτερό της τουαλέτα. Ἡξεύρα πῶς στὸν περίπατον ἡ σὲ ἐπισκέψεις, ἔπαιρνε μαζί, μὲ τὴν τσαντίτσα της, καὶ τὰ κολλαρισμένα ἑλληνικά της, σιδηρωμένα μέσα στοὺς πλέον ἀρχαίκοὺς τύπους: «—Μοὶ δίδετε τὴν ἄδειαν νὰ ἐξαγάγω γνώμην τινὰ παρακεκινδυνευμένην;...» Μάλιστα, κορίτσι μου. Νὰ ἐξαγάγῃς ὅτι διάλογος θέλεις. Ἀκόμα καὶ ἀνοησίας καὶ γενικᾶς ἀπολύτους... πότε ὅμως; καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων. Ἐν καιρῷ δηλαδὴ μπουνάτσας καὶ ξαστεριάς. Ποῦ νὰ φαντασθῶ ὅμως, φίλε μου, πῶς μέσα στὴ φουρτούνα της συμφορᾶς της, τὴν ὥρα τοῦ τραγικοῦ ἀποχωρισμοῦ, ποῦ... «Ὅθ' αὐτὴ ἐδίδομεν τὴν ἄδειαν» νὰ ξεμαλιασθῇ, νὰ λιγοθυμήσῃ, νὰ ξεσπᾷ τὸν πόνον της καὶ νὰ βγάλῃ πόρινα δάκρυα μέσα ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια της, αὐτὴ ἡ ἀθεόφοβὴ θὰ

«ἐπειράτο νὰ τὰ ἐξενέγκῃ» ἀπὸ μιάν ἀρχαίαν ξεθαμμένην λήκυθον τῆς Τανάργας; Πῶς νὰ φαντασθῶ πῶς θὰ ξεχνοῦσε τὴ γλώσσα τοῦ μπαμπᾶ της τὴ στιγμὴν Τσα-Τσα ποῦ τὸν μοιρολογοῦσε τὸν κακομοῖρην; Σὲ βεβαιώνω, πῶς ἐντράπηκα γιὰ λογαριασμό της. Κατάλαβες; Μὲ μιὰ φρικαλέα αἰτιατικὴν παρ' ὀλίγον νὰ μεταβάλῃ τὸ δράμα εἰς κωμῳδίαν.

— Αὐτὰς τὰς τραγικὰς παρεμβάσεις, τοῦ παρετήρησα σοβαρῶς καὶ μὲ τὴν δέουσαν συνοφρώωσιν, τὰς συνιθίζει καὶ ὁ Σαίξπηρ εἰς τὰ τραγικώτερα μέρη τῶν δραμάτων του. Μετριάζουσιν τὴν συγκίνησιν. Καὶ ἡ συγκίνησις ἡ πολλὴ φέρει καὶ συγκοπήν κἄποτε. Δὲν θυμάται τὸν ἀρχαῖον Φρόνιχον ποῦ ἐτιμωρήθη μὲ χιλίων δραχμῶν πρόστιμον, ἐπὶ τῇ λόγῳ, ὅτι μὲ ἓνα πολὺ τραγικὸν δράμα τοῦ ἔκνε τοὺς Ἀθηναίους νὰ κλάουσιν ἀπὸ ὑπερβολικὴν συγκίνησιν;

— Καὶ τί σχέσιν ἔχει αὐτό;

— Πῶς δὲν ἔχει; Ἴσως τὸ κορίτσι, ἅμα εἶδε μὲ τί πόνον καὶ σπαραγμὸν ἐπήγγεσε σὺ καὶ οἱ ἄλλοι προσκεκλημένοι νὰ ξεβγάλετε τὸν νεκρὸν, τοῦ ἦλθεν ἡ εὐσπλαχνικὴ σκέψις νὰ σᾶς φαιδρύνῃ λιγάκι, μὴ σᾶς πειράξῃ ἡ πολλὴ συγκίνησις!... Ὁχι, ἀδελφέ! Δὲν μὲ συχωρῶς! Σοῦ φάνηκαν ψεύτικες ἡ ἑλληνικοῦρες τῆς λογίας δεσποινίδος! Καὶ μήπως ἡ σκηνοθεσία κάθε κηδεΐας, τὸ περίλυπον ὕφος ποῦ φοροῦν προχείρως οἱ προσκεκλημένοι, τὰ μαῦρα φράκα τῶν μόρτηδων ποῦ βασιτάζουν τὸ φέρετρον, τὰ πένθιμα κρέπια ποῦ κρεμάει ὁ ἐργολάβος στὰ μπράτσα τῶν ἀμαξιάδων, τὰ μαυροφορεμένα ἄλογα—τέσσερα πολλές φορὲς ὅταν ὁ ὄγκος τῆς ματαιότητος εἶναι πολὺ δυστάστακτος—καὶ τὸν σέρνον συλλογισμένα, τί ἄλλο εἶναι κατὰ βάθος, παρὰ μιὰ κωμικὴ παράστασις γιὰ γέλια; Ὅμως κ' ἐσύ, κ' ἐγὼ καὶ ὅλες ἡ ἄλλες μαργιονέτες τῆς ζωῆς λαμβάνομεν συχνὰ μέρος εἰς τὴν κωμῳδίαν αὐτὴν. Ἄφησε λοιπὸν τὸ δυστυχημένο τὸ κορίτσι νὰ κλαίῃ τὴ μάνα καὶ τὸν πατέρα της ὅπως τὴν ἔμαθαν, ἀφοῦ τέλος πάντων καὶ μερικὰ κονσερβωμένα ἑλληνικὰ τειριάζουσιν κἄπως εἰς τὸ κωμικὸν σύγολον!...

ΚΑΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Εἰς τὸ Σικάγον, ὅπως γράφουσιν τὰ Ἀγγλικά φύλλα, ἰδρῦθη πρὸ εἰνός καὶ ἤρχισε μάλιστα νὰ λειτουργῇ Σχολή... Νυμφῶν! Σκοπὸς τῆς Σχολῆς εἶνε νὰ καταρτίξῃ «καλὰς συζύγους» αἱ ὁποῖαι νὰ εἶνε ἱκαναὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας των, ὅταν κατόπιν τὴν δημιουργήσουν. Ὅπως ἀναφέρει τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς αἱ μαθήτριάς θὰ ἐκμάθουν «διαφόρους πρακτικὰς μεθοδούς διὰ νὰ ἐκλύουν τὸν ἄνδρα τῶν καὶ νὰ τὸν κρατοῦν πάντοτε εὐτυχισμένον».

Τὸ κυριώτερον θεμέλιον ἐπὶ τοῦ ὁποῦ στήριζεται ὅλη ἡ διδασκαλία, εἶνε τὸ... μαγειρεῖον. Αἱ μαθήτριάς θὰ διδασκῶν πῶς νὰ παρασκευάζουν διαφόρους ποικιλίας ὀρεῶν φαγητῶν καὶ πῶς νὰ τὰ σερβίρουν κατόπιν «μὲ χάριν».

Ἐτέρω φροντίς τῆς Σχολῆς θὰ εἶνε νὰ ἀναπτύξῃ εἰς τὰς ὑποψηφίους συζύγους τὸ ἀνεῦμα τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας. Τὰ σχετικὰ μαθήματα περὶ τούτου θὰ δοθῶν μετὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς μαγειρικῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον μάθημα, ποῦ θὰ διδάσκεται εἰς τὰς μαθητριάς. Αἱ μελλόνυμφοι θὰ ὀδηγηθῶν πῶς ν' ἀποφεύγουν τὴν σπατάλην καὶ ἐν γένει θὰ διδασκῶν πῶς νὰ καταρτίξουν μὲ φρονίμην τὸν οἰκιακὸν προϋπολογισμὸν κατατάσσουσαι τὰ διάφορα ἔξοδα κατὰ σειρὰν ἀναγκαϊότητος.

Δὲν σταματᾷ ὅμως ἔδῳ ἡ μόρφωσις τῶν μελλονύμφων. Ἀφοῦ αἱ μαθήτριάς μάθουν πρῶτον τὴν μαγειρικὴν καὶ κατόπιν τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, θ' ἀκολουθήσουν κατόπιν μαθήματα περὶ τῆς «χάριτος καὶ τῆς ὁμορφιάς τῆς συζύγου μέσα σ' ὁ σπιτί». Θὰ τονισθῇ διὰ τούτων εἰς τὰς μαθητριάς ἡ ζωτικὴ σπουδαιότης τοῦ νὰ φαίνεται ἡ σύζυγος

ἐλκυστικὴ εἰς τὰ μάτια τοῦ συζύγου της εἰς πᾶσαν στιγμὴν καὶ ἰδίως «κατὰ τὴν ὥραν ποῦ κάθεται ἡ οἰκογένεια εἰς τὸ τραπέζι».

Ἀκολουθεῖ κατόπιν μία σειρὰ μαθημάτων ραπτικῆς. Αἱ μαθήτριάς θὰ μάθουν νὰ ράπτουν μόναι των τὰ φορέματά των, τὰ ἀσπρόρρονα καὶ τὰ ἰδικὰ των καὶ τῶν μελλῶν τῆς μελλούσης οἰκογενείας των καὶ ὅτι ἄλλο σχετικὸν χρειάζεται στὸ σπιτί. Ἐπίσης θὰ διδασκῶν πῶς νὰ περιποιῶνται τοὺς ἀσθενεῖς των, προκειμένου φυσικὰ περὶ ἐλαφρῶν ἀσθενειῶν.

Ἀφοῦ οὕτω αἱ μελλονύμφοι ἐκπαυθεῶν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς οἰκιακῆς ζωῆς, θὰ λάβουν κατόπιν καὶ ἓνα τελικὸν ρετουσάρισμα. Ὁ ὀργανισμὸς τῆς Σχολῆς προβλέπει διὰ τὴν τελευταίαν περιόδον καὶ μιάν σειρὰν μαθημάτων «συνομιλίας καὶ ἀφηγήσεως ἱστοριῶν». Δὲ τῶν μαθημάτων τούτων κλείει πλέον τὸ κεφάλαιον τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ δίδεται εἰς τὰς μαθητριάς τὸ σχετικὸν δίπλωμα.

Τὰ Ἀγγλικά φύλλα γράφουσιν ὅτι ὁ νεωτερισμὸς ἔγινε δεκτὸς μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τοῦ Σικάγου, ὀφειλομένου κυρίως εἰς τὴν πρακτικότητά ἡ ὁποία διακρίνει τὸ σύστημα τῆς διδασκαλίας. Μέχρι τοῦδε ἔχουν ἐγγραφῆ ἀρχεταὶ μαθήτριάς εἰς τὴν σχολὴν ὁ ἀριθμὸς των δὲ αὐξάνεται καθημερινῶς.

Ἡ «Ἐθνικὴ Ζωὴ» ἀνταλλάσσεται μὲ ὅλη τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας.

ΤΥΠΟΙΣ ΦΟΙΝΙΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

3-ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ-3

ΑΘΗΝΑΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΛ. 12-27.

Γραφεία ἐν Πειραιεί, - Κωνσταντινουπόλει, - Σμύρνη, - Νέα Ὑόρκη.

Ἰδιόκτητος Ἀεροπλοῦσα.

ΕΦΟΠΛΙΣΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Γενικὸν ἐμπόριον ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΞΑΓΩΓΗ.

Τὰ μεγαλεῖτερα ἰδιόκτητα μαρμαροφυχεῖα ἐν Ἑλλάδι.

Ἐργοστάσιον ἐπεξεργασίας μαρμάρων.

Μάρμαρα λευκὰ καὶ οἰουδήποτε χρώματος δι' οἰκοδομὰς καὶ δι' οἰασδήποτε ἄλλας ἐργασίας.

“ΑΓΚΥΡΑ,”

Ο. Γ. Ε. & Β.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΕΦ. ΔΡΧ. 1.000.000

44-ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ-44

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛΕΦ. ΑΡΙΘ. 11-07

Ο ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

Πώλησις βιβλίων λιανική καὶ χονδρική ἐν τοῖς γραφείοις.

ΤΜΗΜΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Ἀντιπρόσωποι μεγάλων οἰκῶν Ἀμερικανικῶν, Ἀγγλικῶν, Γαλλικῶν καὶ Ἰαπωνικῶν.

Κάτοχοι τελειοτάτου Οἴνουπνευματοποιείου

ΕΠΙΣΚΕΦΗΤΕ ΜΑΣ ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΩΣ

44-Μητροπόλεως-44

ΑΘΗΝΑΙ